Теософия и окултизъм

GA 90c

Рудолф Щайнер

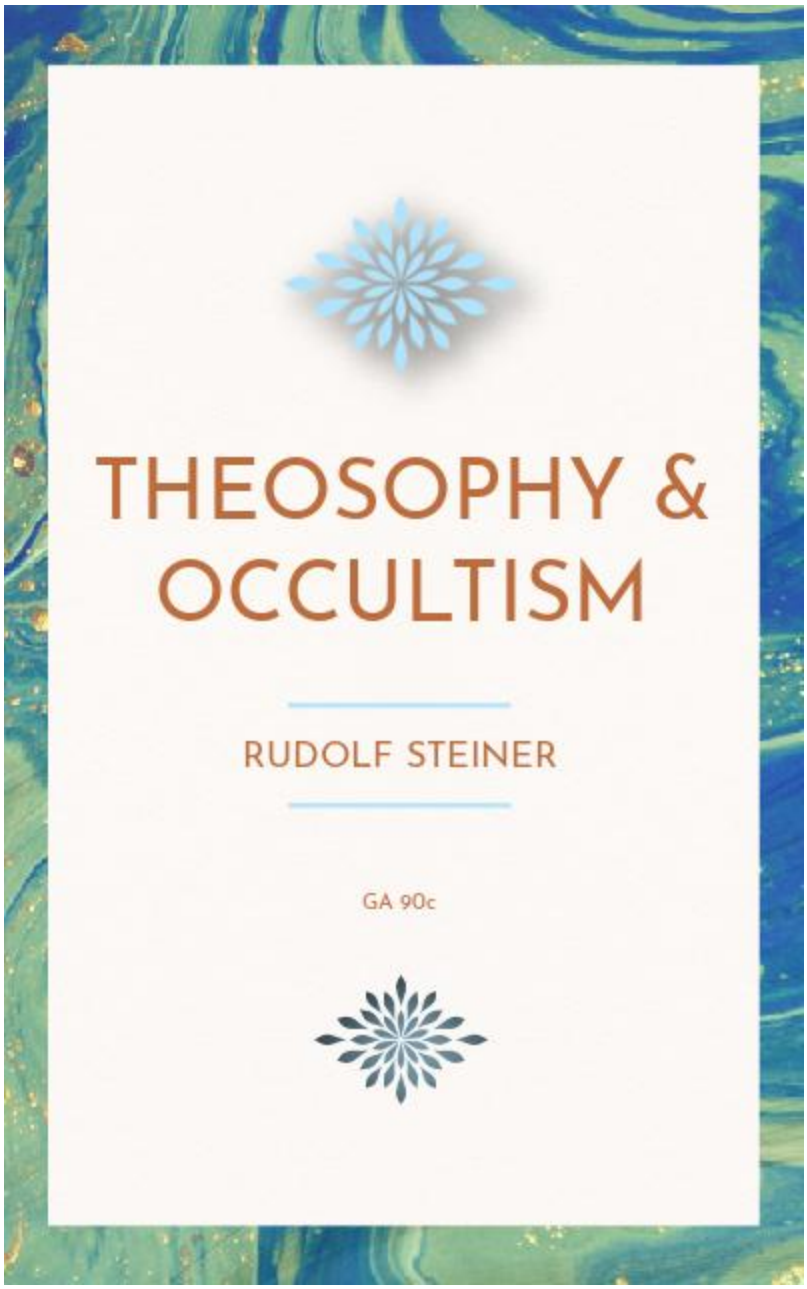

Тринадесет от петнадесетте лекции, възпроизведени тук (с изключение на двете лекции на 13 и 20 октомври 1903 г.), са в обращение от десетилетия под формата на преписи на така наречените „Окултни уроци“ на Рудолф Щайнер. Лотар Арно Вилке (1925-1996) е събрал тези текстове в собствена папка, в която на всеки „Окултен час“ е била присвоена собствена корица, всеки с бележка „в Клара Моцкус, Шлютершрасе“. Поради това тези „часове“ се наричат още „часове на Моцкус“. В тази „традиция на Вилке“ „часовете“ са датирани с петъци през есента на 1903 г. Свързаните дати обаче не могат лесно да се считат за „точни“ (вижте по-долу). Както вече беше споменато, апартаментът на Клара Моцкус (първият одитор на Германската секция на Теософското общество) е посочен като място.

Двете допълнителни лекции от 13 и 20 октомври 1903 г. в настоящия том са достъпни само като машинописни текстове с неясен произход; датировката и съдържанието предполагат публикуването им заедно с тринадесетте други лекции в настоящия том.
През март 1903 г. бившата резиденция на Теософското дружество на Kaiser-Friedrich-Straße 54a в Берлин, принадлежаща на граф и графиня Брокдорф, трябва да бъде освободена. Теософската библиотека е временно настанена в апартамента на Клара Моцкус (Шарлотенбург, Schlüterstraße 62) през следващите месеци. От март до октомври 1903 г. всички събития на членовете на Теософското дружество също се провеждат там. През август 1903 г. Vähan (№ 2/V, стр. 36) обявява друго редовно събитие: „Освен това, всеки петък (19:00 ч.) през лятото ще се провежда и общодостъпна вечер с лекции и дискусии (при г-ца Моцкус).“ А през септември 1903 г.: „Седмичните вечери с лекции и дискусии в петък (19:00 ч., Шарлотенбург, Schlüterstraße 62 при г-ца Клара Моцкус) също ще се провеждат през целия септември.“ Валтер Вегелан (1880-1959), който по-късно става известен като стенограф на лекциите на Рудолф Щайнер, съобщава за това време: „През лятото на 1903 г. [...] бяхме в малкия частен апартамент на един член. Тези, които имаха конкретни въпроси и т.н., можеха да дойдат още в шест часа и така седнахме на „кръглата маса“ с д-р Щайнер. Ако някой от публиката не разбираше нещо, д-р Щайнер започваше отначало.“ На тези събития през 1902/03 г., на които първоначално присъстваха само няколко души, в началото не се водеха бележки. (Вижте: *Към този изход* в: *За астралния свят и Девачан* , GA 88, стр. 13 и сл.)
В писмо от 23 октомври 1903 г. Клара Моцкус пише до Ирмгард Небел: „Срещите бяха с мен два пъти седмично през цялото лято допреди две седмици и кръгът се разрастваше от ден на ден, и беше крайно време да се преместим на по-голямо място; в крайна сметка трябваше да взема кухненски столове, въпреки че на всеки от диваните вече седяха по трима души; в малкото ми жилище бяхме 37. Д-р Щайнер черпи от все по-големи дълбини и се излива върху слушателите.“
В това отношение може да се предположи, че „уроците“, представени в настоящия том, вече не са се провеждали в апартамента на Клара Моцкус, най-рано с урока от 9 октомври 1903 г., а най-късно с урока от 16 октомври 1903 г.[. . .]

I. **Специален случай на еволюцията: кардинал Николай Кузански** **24 август**

II. **За рицарите тамплиери** **28 август**

III. **Тайни и секретност** **1 септември**

IV. **Розенкройцери, граф Сен Жермен, Френска революция** **11 септември**

B. **Ембриология, полово размножаване** **18 септември**

VI.	**Символът на пчелата, еволюцията на Земята, Камалока – Девачан, безсмъртието**	**25 септември**
VII.	**Произход и значение на човешкото страдание, наследствени заболявания**	**2 октомври**
VIII.	**Наследяване на въплъщения, повторно въплъщение в случай на детска смърт, прераждане на висши индивиди**	**9 октомври**
IX.	**За произхода на злото**	**13 октомври**
X.	**Световна справедливост, изпълнен с мъдрост план за света, символ на Петдесетница**	**16 октомври**
Единадесети.	**За доброто и злото**	**20 октомври**
XII.	**Трите Логоса и Човекът, седемте етапа на съзнанието**	**30 октомври**
XIII.	**Развитието на човека — Луната и Земята**	**6 ноември**
XIV.	**Мистерии и тайни училища, вегетарианство, Питагор, хранене и темперамент**	**13 ноември**
XV.	**Посвещението на мъдростта, на ума, на волята - задачата на теософията като цяло**	**12 декември**

1. Специален случай на еволюцията: кардинал Николай Кузански

Първо трябва да обясня нещо, което е важно за разбирането на еволюцията и превъплъщението. Всяка личност, всяка индивидуалност трябва да изживее живота си в девачан, в сферата на арупа, за да поддържа единната нишка. Личност, толкова възвишена като Николай Кузански, слиза дори в обикновения живот от сферата на арупа. Всеки човек действа от сферата на арупа, но само малцина знаят за това. Колкото по-високо се е издигнал човек в сферата на арупа във времето между два живота на земята, толкова повече божественото пробива в него.

Кузански е написал произведение за незнанието, произтичащо от висше знание: De docta ignorantia. „Ignorantia“ означава „незнание“, а незнанието тук е еквивалентно на висше съзерцание. В книгите си той също така изразява следното: Във всички религии има зрънце истина; трябва само да се вгледаме достатъчно дълбоко в тях. Той също така заявява, че Земята се върти около Слънцето. Той заявява това като интуиция.

Коперник е живял едва през шестнадесети век, а Кузански – през петнадесети век. Подобно въплъщение като това на Кузански трябва да се разглежда в контекст. Възможно е споменът за предишни въплъщения да се загуби в едно въплъщение, само за да се събуди по-късно, може би след едно или дори след много въплъщения. Средствата на причинното тяло могат да се използват само когато човек се събуди в равнината над причинната сфера. Всяко същество трябва да бъде привлечено обратно към физическата сфера от сила от девакана и от сили, с които все още не се е сблъсквал. В най-високото ниво Арупа човек опознава тези сили и по този начин получава влияние върху по-късната си инкарнация. Той също така е имал живота си в свои ръце до известна степен.

Кузански посочва както теософията, така и съвременната наука. Кузански е оказал влияние и върху следващото си въплъщение. Николай Кузански е преживял повторно въплъщение по такъв начин, че се е появил отново като Коперник.

Едно въплъщение не зависи единствено от собственото развитие, но и от полезността и значението му за цялата еволюция. Пример за закономерно развитие. Последователността на личностите на висшите индивидуалности вече не е нередовна. Няма закономерно развитие при по-слабо развитите. При високоразвитите индивидуалности обаче ще се появят изключителни качества. Те включват

първо, искрено вглеждане във Висшето,
второ, спокойна любов към Бога,
трето, ставане в Бога.

Като закономерно развитие на индивидуалността можем да разглеждаме

първо: съвременник на Исус, Филон;
второ: Спиноза;
трето: Фихте.

Три личности – една индивидуалност. Ако четете Фихте, без да знаете за тези процеси, ще разберете много малко. Но с това знание ще откриете, че думите на тези личности са написани в огън. Тези велики умове са претърпели закономерна еволюция.

В ориенталския езотеризъм има нещо, което е трудно за разбиране: съществото не е нужно да се изчерпва в своите решимости. Личността може да работи на едно ниво, без да понижава цялото си същество на това ниво. Съществото не е нужно да съвпада с упадхите. Желанието да се помогне е нишката на силата, която установява връзката със съответната сфера.

II. За рицарите тамплиери

Посветеният е този, който е способен да общува от себе си на себе си с други индивиди. Четвъртата стъпка по пътя на знанието е посвещението. Не може да се говори за природата на посветения.

За да разберем западната духовна култура, трябва да отбележим няколко неща. Отправната точка на нашето размишление днес е събитието, което Таулер преживява през Средновековието. Той проповядва страстно като християнин. Един ден при него идва личност, която очевидно иска да го слуша. Но скоро се оказва по-велик от Таулер. Той казва, че тази проповед е само концептуална, тя е само интелектуално познание, въпрос на памет. Но чрез практика Таулер скоро го довежда до точката, в която проповядва по различен начин, че говори чрез Духа. Този мирянин ходи с Учителя Исус от Назарет.

Християнството произлиза от кръг, дошъл от ориенталски източници. Рицарите тамплиери са имали дом там, където е бил Храмът на Соломон. Това е само външен аксесоар. Може да се направи разлика между екзотерична страна, езотерична страна и тайна доктрина. Целта на рицарите тамплиери е била да дадат на християнския живот съвсем нова посока. Култовете са били скрити в напълно тайна служба. Те се различавали значително от тогавашния християнски култ на Запада. Те се основавали на клетва, положена от християнски патриарх. Това било течение, което дори може да се разглежда като антихристиянско. Почитането на божествеността на Христос е трябвало да бъде премахнато. Това е акцент върху вярата на рицарите тамплиери в Йоан Кръстител. Това е било възраждане на това, което е съществувало в християнството в рамките на гностическата школа.

По какъв начин тамплиерите са ново влияние в християнството, възраждане на старите учения? Исус е съпътствал културното развитие до наши дни. - „Аз оставам с вас до свършека на света.“

Човек би могъл да научи толкова малко за истинската природа на християнството чрез изучаване, колкото и днес. Правени са най-разнообразни изследвания върху християнството. Човек е изумен от това. Вземете само Пфлайдерер например. Но това не може да даде удовлетворение на никого, който стои на земята на християнството. Историческите факти не могат да ни помогнат. Става въпрос за виждане очи в очи с Исус, за непосредствено жизненоважно влияние. Трябва да има малък кръг, който познава истината не само чрез познаването на буквата, но и чрез прекия живот. Рицарите тамплиери са си казали: Можем да бъдем посветени в тайните само от челата, който ни е оставен.

Никой не може да пропусне нито един от тези етапи. Има четири етапа. „Аз ви кръщавам с вода, но идва един, който ще кръщава с огън и със Светия Дух.“ Кръщението с вода се свързва с личността на Йоан Кръстител.

Голяма част от посвещенческите знания на Гьоте може да се проследи до розенкройцерството. Не само външната му част, но и потокът от мистични факти е съществувал. При Сведенборг съществува опасност лесно да бъде взет за шарлатанин. Но преди да стигне до своя мистицизъм, той е бил в разцвета на науката на своето време. Академията на науките е събрала научните трудове на Сведенборг. Това течение също е оказало голямо влияние върху Гьоте. Сведенборг е бил повлиян от течение на атлантическата култура. Това влияние може да бъде само много своеобразно и човек може да види колко трудни са тези мистични неща за онези, които се опитват да ги разберат. Влиянието на тази атлантическа школа на мисълта може да бъде следното.
Атлантите са обитавали страна, простираща се между Африка, Европа и Америка. Тя е загинала много хиляди години преди нашата ера. Платон все още говори за последен остатък, за остров Посейдонис, за който се твърди, че е загинал около десет хиляди години преди нашата ера. За мистичния изследовател фактът за съществуването на атлантите е сигурен. Тази четвърта раса е развила една духовна сила, която е отстъпила място в нашето общество в полза на друга сила. Паметта им е била основната им сила. За нас е по-малко важно да знаем как са изглеждали отвън. Нашата пета раса е развила интелекта. Атлантите не са смятали и мислили като нас. Нашето смятане и мислене е продукт на петата човешка раса. Друга сила на ума ще замени интелекта в бъдеще. Атлантите никога не са формирали преценката 2 x 2 = 4. По това време не е имало такава преценка. Човекът си спомня, че 2 x 2 = 4 е било взето по-рано. Той е знаел и общи изречения, но не е можел да обобщава определени видове животни. Общите преценки са били формирани едва в петата раса.
Това показва как една способност може да бъде засенчена от друга. Силното обоняние при някои животни по-късно е засенчено от интелекта на хората. Тази атлантска култура се е запазила и в днешното духовно развитие. Определени влияния се вливат в нашия културен живот. Примери за това са Ледбитър и Сведенборг. Това влияние обаче винаги е донякъде хаотично. От осемнадесети век насам има много интензивно влияние на тази Атлантическа ложа в рамките на нашето западно развитие. Мнозина са под това влияние, без да го осъзнават. Влиянието отива в подсъзнанието. Това винаги може да бъде повлияно от определени течения. Това може да се наблюдава при сомнамбулите. Много хора, които днес защитават нещо, не знаят, че са под това влияние.
Какво донесоха рицарите тамплиери на западната мисъл? Те се откъснаха от християнството. Тогава при тях дойде астрологията. В рамките на рицарите тамплиери имаме цялостна астрологична система. Сега те насочват погледа си към звездния свят, към великите връзки на вселената, далеч от Исус. Тома Аквински предсказа Коперник [през тринадесети век], както и кардинал Николай Кузански [през петнадесети век].

Могат да се видят две неща:
1. Замислен е велик план, под чието влияние се намираме в Теософското общество.
2. Религиите имат общо ядро на истината.
Това е изразено във втората програма на Теософското общество. Учението, че Земята се върти около Слънцето, се среща и у Кузански, а по-късно и у Коперник. Последният момент се е появил в дълга поредица от развития. Западната култура е възникнала от същия източник, от който първоначално е възникнало гностичното знание.
Едно сравнение: Имам дете, което да образовам до юношеството. Не искам то да усвоява твърде рано знания, които правят ума силен, но не облагородяват достатъчно сърцето. Някои истини остават недокоснати. Когато сърцето е пречистено и облагородено по правилния начин, тогава човек подхожда към него с истините на природата. Същото е и в по-големия свят на природата. Първо идва развитието на емоционалната страна, а след това на интелектуалните сили. Развитието на литературата е подложено на същите влияния.
Имаме мистично направление и научно направление. Първото включва добре познатите велики мистици, второто - натуралистите като: Ламарк, Дарвин, Коперник и т.н. Тези две течения все още съществуват едно до друго. Съюзът все още не е намерен.
Прераждането и кармата се съдържат в Библията като самоочевидни истини. Висшата душа на човека е била съдържанието на всички религии на мъдростта. Мистериите е трябвало да култивират тази висша душа преди всичко. Тази висша душа сега трябва да се оттегли, за да може нисшата душа да преживее развитие. И тя трябва да получи висша религиозна култура. Това облагородяване на индивидуалната личност се постига толкова по-сигурно, колкото повече се пренебрегва развитието на висшата душа. Необходимо е да се даде нов тласък на човечеството от тази теософска страна.
Материалистичното отношение е придобило голямо влияние и е придобило дълбоко влияние върху моралния живот. Това може да се види от твърдения като следното: Трагедията на Хамлет не е нищо повече от продукт на трансформацията на това, което Шекспир е ял. - В дългосрочен план в материалистическия възглед няма морал. Оттук и необходимостта от теософското движение. В миналото светогледите все още са били възможни на материалистическа основа. Днес, след изследванията на естествените науки, вече не.
Докато християнството се е занимавало само с освещаването на личността, не е било необходимо да се вземат предвид по-висшите истини и по-висшият живот на душата. Има голяма връзка с казаното от мен за мистериите. При по-внимателно разглеждане ще видите, че християнството е искало да направи мистериите популярни. Това е видно от много поговорки: „Блажени са онези, които са повярвали, без да са видели“, „Блажени са онези, които са се молили за Духа“ и т.н.

Това, което е било в мистериите, е трябвало да бъде предадено на човечеството част по част.
Процесът на разкриване на мистерията се е осъществявал на различни етапи:
— Първият етап беше пречистването на личността, пречистването на астралното тяло. Питагор също подложи своите ученици на подготвителен и пречистващ процес.
— След това ги учеше за природата на външния свят.
— След това им даде учението за превъплъщението и кармата, закона за моралния световен ред.
Този процес тогава стана и външен, исторически; той се превърна в мистичен факт в самото историческо развитие:
— До дванадесети век християнството е процес на пречистване на петата раса на човечеството.
— След това идва учението за природата на външната природа. В случая с човечеството това отнема векове.
— След това идва учението за прераждането и кармата. Развитието на индивида се повтаря в развитието на човечеството.
Повторението на мистериозния процес може да се открие в теософското течение.

3. Тайни и секретност

Днес, в този „окултен час“, бих искал да продължа оттам, откъдето спряхме последния път, и да кажа нещо друго, този път от различна гледна точка, за последната лекция. Бих искал да кажа нещо по въпроса защо езотеричните учения се разкриват именно в наше време.

Теософското движение се различава от другите движения по това, че е направило публично достояние различни елементарни езотерични учения и ще продължи да го прави и в бъдеще. Това е необходимост за нашето време. Това са езотерични учения, които са били достъпни и в миналото. Ученията, които откриваме в „Тайната доктрина“, не са нови. Тези езотерични учения са древна мъдрост. Начинът, по който тази мъдрост е била запазена, е бил и е все още таен днес и ще остане таен и в бъдеще. Тя трябва да се предава само от уста на ухо и едва след период на стриктно изследване трябва да се предаде на кандидата. Защото това знание може да бъде и злоупотребено, така се казва. И в това мнение има известна истина.

Ако някои основни части от тази езотерична мъдрост бъдат оповестени публично, тогава теософията трябва да гарантира, че няма да възникне потенциално вредно влияние или дори злоупотреба. Когато основни части от езотеричните учения се появиха в публично достъпни книги, в определени окултни кръгове имаше голямо недоволство. И теософите бяха упреквани за разкриване на тайни, които иначе бяха запазени само за малцина. Затова сега трябва да се запитаме: Могат ли някои неща от това знание изобщо да бъдат публикувани?

Миналия път вече споменах едно тайно общество, а именно мистериите на рицарите тамплиери, чиято цел беше възстановяването на християнството. Теософското движение има подобна цел. От още по-дълбока гледна точка от тази, която обсъждахме последния път, днес ще обясня защо е станало необходимо да се споделят някои от окултните знания на света. В миналото се е смятало за погрешно да се предават тези езотерични знания. Те са били достъпни само за посветени. Пазели са се в затворени тайни общества. Но през последните хилядолетия и векове винаги е имало предатели, които са издавали отделни части от „тайните знания“ и са ги изнасяли от храмовете. Но и външната наука е изследвала и откривала бивши „тайни“ и по този начин е допринесла за тяхното публикуване. Така че днес сред окултистите има две школи на мислене: едната казва, че не е правилно и че е вредно да се публикува дори част от знанието. Затова сред отговорните окултисти възникна въпросът: Как трябва да се третират тайните учения в бъдеще? Секретност или публикуване? Кое е по-правилно за бъдещето на човечеството? На този въпрос трябваше да се отговори и от друга страна. Защото сериозните окултисти бяха осъзнали, че човечеството ще трябва да дегенерира морално поради потъването си в материализъм, ако части от тайното знание за спасението на човечеството не бъдат публикувани. Затова Елена Петровна

Блаватска се зае със събирането и публикуването на вече публикуваното, тоест частите от различните тайни учения, които вече бяха „предадени“ и публикувани. Публикуваните учения, които могат да бъдат намерени например в „Разкрита Изида“ и „Тайната доктрина“, бяха изпитани. По същество окултистите трябваше да признаят, че са издържали изпитанието. Ние, теософите, сме на страната на окултистите, които вярват, че тези публикации на „Разкрита Изида“ и „Тайната доктрина“ са не само полезни, но дори е било необходимо да бъдат направени публични и популярни.
Човешкото знание не може да бъде придобито наведнъж, нито дори в течение на една епоха. Знанието е в състояние на постоянна еволюция. Това може да се наблюдава в астралното царство. Астралното царство не винаги остава едно и също, то претърпява малки промени. Те не са значителни, но все пак могат да бъдат ясно възприети. Общият пейзаж на астралния план е бил различен по времето на атлантите и е различен в наше време. Той се променя от година на година. Някои промени в астралния свят са довели до осъзнаването, че е необходимо да се споделят някои от окултните знания с хората и да се споделят публично и популярно, не само с няколко посветени. Това е най-дълбокото окултно знание и само част от него може да бъде разказана.
Около 1900 г. в астралния свят се появили много особени знаци, които доказвали на познаващия с абсолютна сигурност, че най-голямата тайна, която трябва да бъде изразена в нашата раса, сега показва малко по-различен характер от преди. Има водещи истини и те водят до това, което наричаме тайни на съществуването. Човекът не е способен да усвои най-дълбоките истини на своето време в никоя епоха. Нито пък днешният човек е способен да разбере най-дълбоката тайна на своята раса. Той първо трябва да узрее за разбирането.
Основната тайна винаги е била притежание само на адептите. Чрез притежанието на тайната те са били водачите на съответната раса. Сега ние сме членове на петата [коренна] раса. Първо е имало две [коренни] раси, които са били организирани по различен начин. След това е дошла третата [коренна] раса, която вече е била организирана подобно на нашата. Атлантите са били четвъртата [коренна] раса. След това предишно човешко и расово развитие, ние идваме като пета [коренна] раса. Ще последват още две [коренни] раси, шестата и седмата. Всяка [коренна] раса има велика тайна на съществуването. Осъзнаването на тази велика тайна на съществуването е довело до достъп до великите истини, които са живи сили. Това са великите закони, които са ефективни в света. Тези велики закони не могат да се намесват в света по този начин от самото начало. Те първо трябва да бъдат притежание на учителите и посветените. Само чрез тези учители те след това косвено влияят на хората.
В „Луцифер“, който сега се публикува, темата, която обсъждаме тук, ще бъде засегната. Едва в края на петата [коренна] раса тя ще стане известна и разбрана от

по-голям брой хора. По-ранните коренни раси са били такива, че тези тайни са можели да бъдат получени само от малцина. В нашата коренна раса способността на интелекта, ума, вече е развита много далеч. Но най-дълбоките дълбини са затворени за интелекта. Но някои от външните аспекти на тайната могат да бъдат отгатнати чрез интелект. Преди 1875 г. нищо не се е знаело за тези неща или поне не са били разглеждани. Тайната на петата [коренна] раса сега може да бъде предадена от интелекта на интелекта, без да бъде одухотворена. Тайната, която е била отгатната, може след това да бъде предадена и на неодухотворения ум по този начин. Не мога да обясня какви са знаците в астрала, които са се случили около 1900 г. Но е безспорен факт, че някои части всъщност са били отгатнати от личности, които са далеч от всяко окултно течение. Това се дължи на характера на петата човешка раса. Скоро ще има мнозина, които ще познаят част от това.
Но отгатването на тайните е нещо много опасно. То е неизгодно както за съответния човек, така и за човечеството като цяло. Опасно е, защото съобщаването на тайната на петата коренна раса всъщност би разделило хората на няколко много добри хора и много други, които са радикално неморални. Това е парадоксално и дръзко твърдение на пръв поглед. Но е истина. Не е възможно да се съобщи централната тайна на петата коренна раса. Ако някой съобщи тайната, той ще бъде на милостта на другия. Той ще загуби възможността да упражни благотворния ефект на тази тайна върху човечеството. Освен това е напълно безполезно да се споделя тайната, защото това може да доведе само до вредни последици. Няма посветен, който да е споделил тази тайна. И няма начин да се открие тайната на човек. Дори мъченията биха били безполезни. Човекът ще полудее или ще умре от мъченията.
Теософията е да подготви човечеството така, че когато тайната бъде частично разкрита, лошите последици да бъдат парализирани. Една фундаментална разлика между тайната на петата коренна раса и тайните на по-ранните коренни раси е, че тайната на петата коренна раса може да бъде частично отгатната от ума. В миналото тайната е била строго в ръцете на адепти, които по този начин са имали силата да водят човечеството. Тази опасност [от отгатване] съществува и сега. Човечеството обаче би могло да надрасне адептите в някои отношения. Следователно някои трябва да бъдат подготвени, когато тайните се сблъскат с тях отвън. Тогава ще дойде времето, когато индивиди, които могат да отгатват, могат да се появят с части от истината. Но това би било ужасно и сред хората би настъпила катастрофа. Тогава би имало няколко добри хора, а голямата маса от останалите би била загубена в полза на доброто. Тези истини трябва да се използват само при предпоставката на теософските основни учения.
Ако адептите не бяха придобили влияние, човечеството щеше да бъде разделено на три части:

— първо, безразсъдните маси,
— второ, разрушителните рационалисти с разгаданата тайна и
— трето, окултистите.
[Хората] щяха да водят борба на живот и смърт помежду си. Онези, които бяха отгатнали тайната, нямаше да осъзнаят защо тя не трябва да бъде разкрита. Дарбата на ясновидството можеше също да предотврати бедствие.
Следователно Теософското общество се стреми не към възникването на трите части на човечеството, а към създаването на ядро от всеобщо братство. Някой може да възрази: никога няма да има всеобщо братство. Ние отговаряме: това, което казвате, е вярно, но ние знаем основите и знаем, че такова ядро ще защити човечеството. Това е вид пророчество, но то се основава на обективно възприятие в астралния свят.
[Петата] коренна тайна е такава, която може да се отгатне до известна степен. Следователно, времето за отгатване трябва да бъде подготвено. Следователно, ние знаем за още по-дълбока причина за астралните закони, която принуждава съответния човек да използва силите си за теософското движение. Това е така, защото той знае накъде се е насочило човечеството.
Ако трябва да опиша колко опустошително може да бъде гадаенето на част от [петата] тайна, мога само да кажа, че човекът е способен да гадае чрез гореспоменатите черти на характера. Но именно поради това той не е в състояние да направи нищо, за да парализира вредните ефекти. Тези личности, които вече са познали нещо, са доказали, че не знаят как да се справят с такава тайна. Всеки, който е познал или открил нещо, е изложен на много опасности. Обикновено най-авантюристичните идеи преобладават по този въпрос. Въпреки това, казаното за опасностите е абсолютно вярно, дори и да не е буквално. Човекът от петата [коренна] раса има така наречените инхибитори. Неговият Кама-Манас има спирачни устройства, които действат върху астралното и менталното тяло. В астралното тяло присъстват много сили, които се държат под контрол от тези устройства. Моралът на петата [коренна] раса, що се отнася до действията, е далеч по-добър от морала на астралните и менталните качества. Много често имат много малко морал. Трудно е да ги накараш да разберат, че има морал на чувството и на мисълта. Най-малкото от това, което е във вътрешното им същество, излиза на повърхността. Там то изглежда много по-мръсно, отколкото обикновено се наблюдава.
В момента, в който част от тайната бъде разкрита на човека, всички ограничения падат и пълната мощ на силите се освобождава. Дивите вътрешни сили трябва да бъдат насочени в правилните канали от теософското движение. Външно добрите хора, привидни ангели, биха се превърнали в дяволи под влиянието на гореспоменатия момент [разкриването на петата тайна].

Следователно хората трябва да се подкрепят взаимно, трябва да работят заедно. Всички мисли, насочени към непосредственото настояще, ще имат вреден ефект. Има огромни маси от мисли, които са насочени само към временното. Това са идеални неща, определени правни изисквания, които се отнасят само до временното, а не до вечното.

Вече описах как се е случвало посвещението в питагорейската школа. Това са били предварителни етапи на посвещението. В „Луцифер“ вече говорих публично за висши въпроси на посвещението. Сега бих искал да кажа нещо друго, което не може и не трябва да се казва в публично списание.

В различните етапи на посвещението, посветеният човек първо е бил запознат със суетата на физическото съществуване. Второ, посветеният човек е бил въведен в свят от много различна природа от нашия видим свят. Посветеният човек е бил въведен в свят, който е по-реален, по-могъщ и по-директивен, в свят, който е в основата на нашия свят, но не може да бъде възприет от нашите сетива.

4. Розенкройцери, граф Сен Жермен, Френска революция

Следващия петък ще обсъдим събитията, които предхождат раждането на човешко същество. За окултните изследвания са важни и условията, през които човек трябва да премине преди раждането си. Ще разгледаме и въпроси, свързани с обединението на човешкото его с подготвеното му физическо тяло, както и различни други въпроси, свързани с проявленията на времето.

Днес бих искал да се спра по-подробно на връзката на нашето Теософско общество [с други духовни течения]. Като Теософско общество, ние се различаваме доста съществено от всички предишни начинания. Последния път видяхме как езотеричните учения са били третирани в питагорейската школа и аз посочих, че в тази питагорейска школа имаме нещо, което Тайната доктрина е преподавала тайно. По отношение на доктрината имаме нещо общо с тази питагорейска школа. И тогава имаме нещо подобно на това, което е било налице по времето на [ранното] християнство. Теософското общество се занимава с ученията, които откриваме в гностицизма.

Теософското общество е по същество различно от всеки вид тайно общество. В Теософското общество се срещаме и в по-големи групи, както по времето на Христос, а не в малки скрити кръгове, както е било с Питагорейската школа. Но можем да покажем още повече прилики.

Вече споменах розенкройцерите и рицарите тамплиери. Те бяха различни, защото бяха истински тайни общества с йерархичен принцип на ред. Розенкройцерите се обръщаха само към няколко индивида. Те никога не се събираха в по-големи контексти. Днес бих искал да ви дам представа как са работили розенкройцерите. Те съществуваха в първоначалната си форма до края на 18 век, когато възникват най-забележителните духовни начинания и в резултат на това формата трябваше да бъде променена. По това време Кристиан Розенкройц се е въплътил в граф Сен Жермен. От тринадесети век до Френската революция розенкройцерите се познаваха само помежду си. Само тези, които самите бяха розенкройцери, можеха да се разпознаят. Беше невъзможно един розенкройцер да бъде разпознат отвън. Розенкройцерите можеха да заемат най-незабележимите светски позиции. Много ръководители на образователната система бяха на определена позиция, така че да могат да работят силно, без да бъдат разпознавани. Но те също така идваха отвън в законодателните и административните клонове и следователно бяха високо ефективни.

Всъщност, розенкройцерът се отнася само към своите духовни братя. Той действа единствено от духовната сфера, от която се управлява човечеството. Тук трябва да се има предвид, че не само думите имат ефект. Последиците от духовната сфера се вливат в човешкия живот по най-различни начини. Само онези, които могат да

стигнат до духовния източник, наистина знаят какво е включено. Днес обикновено се приема, че историята се развива от външни събития, но има безброй други канали, които са скрити и имат силно влияние върху човешкия живот.
По какво се различава Теософското общество от тези по-ранни движения? Днес фактите идват отвън, което прави необходимо теософията и теософските истини да се съобщават на света. Малко по малко тайните знания на човечеството ще станат достъпни в бъдеще. Днес има и части от по-ранните тайни знания, които вече са се появили или се появяват публично. Те са открити или от външна естествена наука, или, както в случая с историята, във връзка с някои есета, публикувани например в Revue Bleu.
Публикуваните исторически факти са приблизително следните: Има записи на кралица Мария-Антоанета от графиня д'Адемар. Това са съобщения от доверен приятел на кралица Мария-Антоанета Френска, която е живяла като придворна дама близо до кралицата. Ще опиша само какво се съдържа в тези записи. В навечерието на Революцията, един джентълмен се представил на тази придворна дама. Граф дьо Сен Жермен поискал аудиенция при краля и помолил придворната дама да му уреди такава. Морпа бил министър и силно желаел да предотврати такава аудиенция при Луи XVI. Затова граф Сен Жермен обсъдил с придворната дама на кралицата въпросите, свързани с кралския дом и цялата френска нация, и я помолил да докладва разговора на кралицата. — Това е първият акт от фактите. Довереницата представила въпроса на кралица Мария-Антоанета. Кралицата дала на придворната дама аудиенция при граф Сен Жермен. Така се случило така, че в присъствието на графиня д'Адемар се състоял разговор между кралицата и граф Сен Жермен, в който той посочил опасното положение, в което се намирала Франция. След това казал: „Ако предупрежденията ми не бъдат чути, няма да ме видят три поколения.“
Тогава обаче първият министър Морепа направил невъзможен всеки по-нататъшен контакт с граф Сен Жермен. През юли 1789 г. същият граф Сен Жермен отново дошъл в Париж, за да говори с довереницата на кралицата на среща в църква. По време на този разговор той не само разказал на довереницата неща, които щели да се случат през следващите няколко години, но и предсказал неща за десетилетия напред. „Който сее вятър, ще пожъне вихрушка.“ Той вече бил изразил това много преди времето, когато Христос е ходил по земята. Този човек, който по това време се е явявал като граф Сен Жермен, не е бил никой друг, а основателят на розенкройцерството, самият Кристиан Розенкройц. Тук си имаме работа с човек, който може да живее изцяло в умствения свят, изцяло в света на мисълта. Мислите живеят не само в настоящето, но и в миналото и така мислите ще бъдат дела в бъдещето.
В последния урок по окултно изкуство описах как теургът получава прозрение за дълбините на световните събития. Разширеното виждане на теурга предлага много

по-дълбоко прозрение, проникващо в намеренията на световното управление. Граф Сен Жермен е успял да види най-дълбоките движещи сили в световното движение. Той ясно е изразил това по онова време и то може да се намери в бележките на графиня д'Адемар. Това, което той ѝ е показал, е, че нещата трябва да се случват така, както е замислено от великия план на света, както са били великите намерения.
В случая с граф Сен Жермен, ние си имаме работа с човешка индивидуалност, която е била напълно преплетена с друга личност, също свързана с Френската революция: демонът на граф Калиостро. Всички външни факти, които се случват пред очите ни, обаче не са нищо повече от това, което се случва вътрешно. Но в основата на този въпрос стои и нещо друго. То е, така да се каже, симптом на безсмислена история. Ако правилно разпознаем фактите от днешния живот, ще видим, че причините, довели до Френската революция, все още действат днес. Днес не се обръща внимание на такива факти [че Кристиан Розенкройц, в тогавашното си въплъщение като граф Сен Жермен, е казал в Париж през 1775 г.: „Ще мине век, преди да се появя отново“ - и] „Ако не ме послушат, няма да се появя отново, преди да минат три поколения.“ Това е казал граф Сен Жермен в средата на 1789 г.
Това, което след това се случи във Франция [по време на Френската революция], след като граф Сен Жермен не беше изслушан, беше отдавна подготвяно [в рамките на тайните общества].
Революцията възникна от призива за правата на личността. (Четирите нисши принципа). Стремежът към свобода принадлежи на нисшия Манас. Така ходът на събитията се е развил според вътрешен план. Но този човек е искал да донесе благата, които след това е трябвало да бъдат постигнати по кървав начин, на човечеството по мирен начин. Условията в двора не са позволявали съветът му да бъде взет под внимание. Външният ход на събитията е трябвало да поеме по другия път, тоест по кървавия път. Енциклопедистите, философите на Просвещението, са участвали в революцията. Онези, които разглеждат само чувственото, както се случва в „Система на природата“ [от Пол Анри Тири д'Холбах], имат само Мая в своята перспектива. Гьоте я нарича куха творба, сякаш е произлязла от чисто физически, чувствени интереси. Мисленето, чувството и действието са напълно материализирани в тази творба.
Виждаме тогава, че съвременната наука вече е станала напълно материалистична по отношение на естествените и културните науки. Тя е станала такава по необходимост. Нашите чувства също са станали толкова материалистични. Когато погледнем материалистическото историческо мислене днес, виждаме, че хората са толкова напълно зависими от предразсъдъците на собственото си време. Историкът е практически принуден да проектира тези предразсъдъци на собственото си време назад в по-ранни времена. Ако човек е способен да види това по правилния начин, тогава е направо възмутително да се срещат идеи за живота от минали векове.

Това, че е засегнат от предразсъдъците на собственото си време, прави така, че днес никой не може да се постави отново в чувствата и желанията на тринадесети век. Но в онези дни всичко е било съвсем различно. Преценките, с които човек се сблъсква днес, се правят с изключване на всяко фактическо знание. Те се основават само на най-външната историческа основа. Не се взема предвид фактът, че всичко се променя в хода на човешкото развитие.

Това, което днес се счита за „правилно“, ще бъде разпознато от по-късните поколения като „грешно“. Това важи и за духовните движения. Това, което е било правилно за розенкройцерите през Средновековието, днес вече не би било правилно. Хората днес не само изискват повече, но и изискват нещо различно. Днес е невъзможно да се работи по начина, по който розенкройцерите са работили в по-ранните векове. Тези, които искат да помогнат на хората днес, обаче са ученици на онези, които в по-ранните векове са изисквали човешкият разум да съди за всичко. Ако се върнем още по-назад в човешкото развитие, когато е основано християнството, все още е било възможно да се апелира към чувствата. В онези дни човек е можел да гради върху „вяра“. Но днес вече не можем да се обръщаме към такава „вяра“.

Прогресивната история е била съживена от учениците на розенкройцерите от осемнадесети и деветнадесети век. Ние само отдаваме почит на нашата епоха, когато се обръщаме към разума днес. Много е важно винаги да помним: Ние даваме, но винаги нашите съвременници са тези, които изискват.

Обикновено се приема, че една истина е лесна за разбиране. Но наистина ли е така? Интелектът може да разбере всичко, но иначе е най-безсилен да се намеси наистина във вътрешните събития. Интелектът никога не може да схване отвътре. Интелектът разбира само нещата отвън. Какво се случва в изследванията днес? Животните и растенията се изследват химически. Разбрахме как взаимодействат веществата, как работи храносмилането. Какво се случва в тези изследвания? Те са организирани с мисленето и са комбинирани с интелекта. Това се прави от интелекта. Но като подхожда към фактите на живота по този начин, интелектът едновременно, чрез организиране и комбиниране, е прогонил живота от всичко. Интелектуалната наука е „извървяла дълъг път“. Тя е постигнала удивителни неща. Това, разбира се, е напълно признато от нас.

През 1875 г. учениците на Хекел [Хертвиг] Страсбургер изследват връзката между клетките и хвърлят светлина върху процеса на оплождане. Днес външната наука дори разбира как се формира личността. Раждането на личността е забелязано през 1875 г. Но науката е трябвало да подмине висшата индивидуалност.

Но ако сега погледнем по-назад в миналото, ще видим, че по-ранните векове все още са виждали ядрото на човешкото същество. И те също са говорили за това ядро. Днешната наука обаче е откъснала напълно човека от неговите изначални духовни източници. Науката ще каже само, че в човека живеят материални чувства и

желания. Във всичко се търсят материални причини, които са основата на по-късните поколения.
Но ако човек иска да схване истината, днес трябва да се добави и духовното. Доктрината за прераждането и кармата, за взаимовръзката на съдбата, е част от това. Умът, слизайки надолу, е напълно безсилен. Но едва когато се издигне, умът ще бъде отново продуктивен. Хората в миналото не са имали само умове. От мислите, които произтичат от доктрината за прераждането и кармата, ще бликат висшите душевни сили.
Скоро ще говоря с членовете за това какво е допринесло за възникването на християнството. Ще е необходимо да изясним основаването на християнството. Ще се опитам да направя християнството разбираемо във формата, която е приело по това време.

5. Ембриология, полово размножаване

Зададоха ми един много уместен въпрос: Кога и как се осъществява обединението на егото, действителното човешко „аз“, с различните му тела?

За да отговоря на този въпрос, съм длъжен да се върна много назад. Това е така, защото искам да дам отговора в съответствие с най-новите идеи на днешната наука, за да покажа хармонията на науката с теософската мъдрост.

Моментът, в който душата се установява в тялото, е моментът, след като ме попитаха. Нека използваме сравнение, когато отговаряме на този въпрос. Сравнението между къща и нейните обитатели, тоест между тяло и душа. Съвсем ясно е, че обитателят ще приспособи къщата според заниманието си. Но къщата зависи и от основата, върху която е построена. Тя може да бъде разрушена и от закони, които нямат нищо общо с обитателя. Например, от времето. Същото е и с нашето тяло по отношение на душата му. Тялото и душата са подчинени на свои собствени закони. Тялото и душата са свързани помежду си като къща и обитател. Те преминават едно през друго само за известно време. Формата и дизайнът се формират според нуждите, например според заниманието.

От теософска гледна точка, не можем да се ограничаваме само с външните закони. Трябва също да се запитаме: Как се подготвя домът? Кога тялото става способно да бъде черупка? Как се развива душата до момента, в който тя завладява физическия дом?

Ако разгледаме теософската литература днес, тя не ни дава никаква информация за състоянието на душата преди раждането. Но изследванията на естествените науки за начина, по който е устроен домът, как са изградени телата, са във важен етап. Физическата наука ни предлага все повече и повече всеки ден. Но резултатите от науката са несигурни в много отношения и носят много нови неща.

Моят отговор е даден по отношение на сегашното състояние на науката. Това не е догма. Защото науката трябва да напредва ден след ден.

Сега нека разгледаме етапите на душата между две въплъщения. Първоначално тя е в царството на Арупа в Девачан. В началото състоянието на душата може да се сравни със състоянието на растителния зародиш. Цялото растение е свито за известно време в зародиша на острия лилия. В зародиша, невидимо за външното ни око, вече се съдържа цялата лилия. В малката зародишна гранула вече се съдържа цялото растение. Това може да бъде оформено в зародиша по най-разнообразни начини. Когато погледнем зародиша по този начин, той е съвсем различен от това, което душата е била преди и ще бъде след това. Но душата е и в състояние, в което е напълно освободена от всички черупки. Това е част от плана за развитие, тя трябва да се чувства свободна и безпрепятствена за известно време. След това може да приложи силата, която е придобила в тази свобода, към новото въплъщение.

Слизайки от това най-високо ниво, душата се обгражда с мисловен материал, с менталното тяло. След това, от своя страна, тя се обгражда с астрален материал. Във времето преди раждането това е изключително подвижен процес. Аз-ът се превръща в изключително подвижен орган. Аз-ът се появява във формата на фуния и също в определено оцветяване. Средната част е като звезден лъч. Зародишът, който идва от Девачан, е в сияен цилиндър и е сияен със златистожълта светлина; след това той се обгражда с астрална материя, така че аз-ът приема такава фуниевидна форма. Това се случва с огромна скорост. Това, което се намира в златистожълтия сияен цилиндър, е ментално-астралната обвивка на аз-а. Аристотел ни е дал термин за това: „nous poeticos“, висша душевна сила, „nous pateticos“, душевни възприятия, сили на възприятие, след като душата се е въплътила в плът.

Такава фуниевидна форма никога не може да влезе в контакт с тяло, което не я побира с формата си. И все пак едната фуния може да бъде много голяма, а другата много малка, съответстваща на човешкия зародиш. Едва наскоро учените успяха да предоставят информация за развитието на животно-човешкия организъм. Подобно изследване е проведено в Корсика през 1875 г. Изследователите са стигнали дотам, че са могли да кажат: Тук, в този момент, започва човешката личност. Ученият-материалист може да каже: Сега знаем процесите, които водят до съществуване в материалния план. Но ако не знаехме нищо за тези предходни състояния, щяхме да можем да изучаваме външната си личност само чрез днешната естествена наука.

В същата година, в която се появи тази нова отправна точка за изследване, се появи и теософската мъдрост. Откритието, което хвърля светлина върху развитието на животно-човешкия организъм, съвпада с провъзгласяването на мъдрост за човешката душа от теософското общество. Днешната естествена наука е достигнала до гледна точка, неразлична от тази на Аристотел.

Може да се повдигне въпросът: Защо изобщо е възникнала сексуалността в рамките на третия кръг? Преди това размножаването се е осъществявало по безполов начин. Всички религии водят до човека, който не е бил нито мъж, нито жена, до Адам-Кадмон. Сега човек би могъл да попита: Защо размножаването сега се осъществява по полов начин? Изследователите на мистерии винаги са знаели отговор на това. Ще ви дам отговора под формата на съвременната наука. Досега се смяташе, че целият процес на оплождане е различен от това, което сега е разкрито. Сега този въпрос е станал предмет на сериозно научно изследване. Но как научните резултати се отнасят към въпроса за половото размножаване? Половият начин на размножаване изобщо не би бил необходим. Природата би могла да си помогне по различен начин. Ето защо науката вече не казва: и двата пола са еднакво необходими за размножаването. И това е правилно, защото за просто размножаване само женският би бил достатъчен. Въпреки това природата е избрала

различен път, а именно пътя на смесването на половете, след като са били създадени два пола. И защо да прави това, ако може да се направи и без смесване? Е, природата е избрала създаването на два пола и след това смесването им, защото е предвидила, че когато започне третата [коренна] раса, човешките същества ще искат да се въплътят, а за това въплъщение е необходимо полово размножаване. Тоест, природата е подготвила и този момент във времето, от който човешкият интелект трябва да се прераждa отново и отново в черупки, в тела. От този момент във времето, тъй като човешките аз-ове искат да се въплътят, размножаването трябва да се осъществява чрез смесването на двата пола. И защо трябва да се случва това? За да може с всяко ново въплъщение да се появи смесица от качества, смесица от характеристики, която преди не е била налице. Следователно размножаването е било възможно само защото една личност с друга личност е могла просто да създаде друга. Преди това е имало огромно сходство с неговите предци. Без двата пола човекът би претърпял малка промяна чрез контакт с външния свят, но по същество винаги би останал подобен на своите предци, като сходството между дъщерята на лилията и майката на лилията.
Както виждаме, детето носи не само характеристиките на майката, но и тези на бащата. В смесения продукт се появява съвсем различен вид ново същество и по този начин отделният човек става резултат от два напълно различни потока. Тялото на майката осигурява всичко физическо и материално. А мъжкият пол е там само за да промени характеристиките. Следователно мъжкият пол само дава тласък за това. Мъжкият прониква в женското и сега, противно на вярванията, не се случва обединение, а се появява излъчващо тяло - наречено центрозома. Без тази центрозома не може да има размножаване. При по-нисшите животни размножаването може да се осъществи дори чрез комбинирането им с киселина. Тогава се появяват две ядра. Повторната поява с две ядра изглежда по следния начин: едното ядро привлича мъжките характеристики, другото - женските.
Това състояние обаче все още не е способно да приеме душевен зародиш; от него могат да се изградят само нови клетки. Тази структура се осъществява съгласно следния закон: 1, 2, 4, 8, 16 клетки и така нататък, до състоянието на черничевия зародиш. Като окултен изследовател, виждате, освен това, което току-що описах, и силата, която действа тук. Това е предадено от нашите предци. Това, което наричаме „физическа прана“, има розов оттенък. Тя прониква в клетките по време на тяхното формиране и размножаване. Физическата прана може да продължи процеса. След това черничевият зародиш се разделя на два слоя. С този процес душевен зародиш се е съединил с човешкия зародиш. Когато имаме тези процеси пред себе си, сме стигнали до първите дни от живота на ембриона. Цилиндърът от лъчи изчезва във фунията. Той се разделя на две звезди. Тези две звезди образуват нещо, което се развива в двата слоя тук. Всяка от звездите се хваща за един от двата слоя. Те мигрират в ембриона. Тези звезди са това, което след това формира

основата за двете нервни системи: симпатиковата, несъзнателна нервна система, която се грижи за вегетативните дейности, и централната нервна система. След това се добавя „астралната прана“. Същото се случва и със зародиша на висше животно. В началото зародишът на висше животно не може да бъде различен от човешкия зародиш.
Това удебеляване бележи действителния вид на сегментирания гръбначен мозък. От едната страна можете да видите пет везикула. Едното от тях се развива в предното, второто в средното, третото в задното и накрая в задния мозък.
Сега конусът от лъчи, който беше изчезнал, се появява отново (между 20-ия и 30-ия ден). Праничният поток вече е организирал мозъка и гръбначния мозък. Оттам той навлиза в подготвения човешки мозък като ментална прана. Така имаме „физическа прана“, след това втора прана под ръководството на астралната, която е активна в симпатиковата нервна система и изгражда мозъка, така че действителният аз да може да се премести в подготвения мозък. Той все още не е налице, все още не е външно възприеман. Всяка душевна сила формира самата органна система. От мозъка спящият аз продължава да се формира, за да се адаптира. След това азът се премества в организма като „ментална прана“.
Имаме работа с тройно оплождане. Първо на физически план, второ с двойно оплождане на астрален план и трето с въздействието на Аз-а. За това е необходимо едно тяло. А това може да се постигне само чрез смесването на качествата на майчино-женско и [бащино-]мъжко, чрез двойствената сексуалност.
Така разпознахме действителната цел на размножаването по полове. Половото размножаване не трябва да се разбира като причина, а като цел.
Следващият въпрос сега би бил за условията след смъртта. Освен това, въпросът: Ами способността ни да възприемаме след смъртта, след като сме свалили покривалата си?

6. Символът на пчелата, Еволюция на Земята, Камалока – Девачан, Безсмъртие

Последния път говорих за момента, в който свръхземното същество на човека се съединява с това, което наричаме „земно тяло“. Това съединение е било възможно благодарение на сливането на две същности – астрална и физическа. Заедно те са подчинени на физическите закони. Да вземем за пример къщата. Състоянието на къщата не зависи от обитателя ѝ. Състоянието на къщата може да зависи от температурата, времето и т.н.

Трябва да ви разкажа за [седем] световни тайни. Особено за тази, която се отнася до раждането и смъртта. Грях е да се изразят тези тайни с думи. Затова мога да говоря за тях само до известна степен.

Ще чуете повече наесен. След това има още някои неща, които искам да формулирам по следния начин: дали ще осъзная някои тайни след смъртта, дали, когато физическата ни обвивка падне, ще получа сума от знания, които остават скрити за нас във физическата обвивка. Теософите са били упреквани, че третират тези неща така, сякаш искат да ги отведат от чувственото и към свръхестественото, сякаш се опитват да разсеят хората от непосредствената, активна работа, сякаш искат да разсеят хората от физическите хора, сред които живеят. Но това не е правилно. Защото само ако приемате нещата твърде опростено, можете да стигнете до това заключение. Не бива да вярваме, че в междинното състояние човекът има богатство от знания, които не е притежавал преди. От въплъщение на въплъщение, съществото напредва в развитието си. Такова прогресивно развитие на човешкото същество е било в първобитните времена и ще бъде и в първобитните времена. Но това е било нещо различно в първобитните времена и ще бъде нещо различно отново в бъдещите времена. Преди това е било нещо, което е трябвало да премине през работата в космическите светове.

Знаем, че хората, които живеят тук сега, са живели на тази или друга планета в предишни животи. По време на всички тези преходи, вътрешното ядро на човешкото същество поглъща нещо. По-късно, когато е преминал през тях, той има повече, отколкото е имал преди.

За да изясним това, нека вземем за пример ученето на писане. Сега сме забравили трудностите на ученето. Но способността да пишем е останала с нас. Нямаше да имаме тази способност, ако не бяхме положили усилия за учене. Така е в човешкия свят и е същото и в космическия свят. Същото е по време на всяко въплъщение. Човекът е в непрекъснат процес на учене. Хиляда задачи и хиляди преживявания трябва да бъдат овладени. Това, което остава от трудоемкия процес на учене, е резултатът – основна сила.

Ето защо във всички мистерии е имало и има символ. Този символ е бил показан на мистиците в пълния му смисъл, когато мистикът е напреднал малко. Той е бил

сравняван с пчелите. Пчелата е символ на човека като цяло. Ако разберете това правилно, ще разберете и безсмъртието. Пчелата лети от цвят на цвят и носи това, от което се нуждае, в кошера. Но медът е това, което дава значението на кошера. Човекът е и пчела, която се спуска от духовния свят - кошера - към различните други светове и носи меда от тях, за да го върне след това в царството на духа, което е домът на душата. Без това, което душата е събрала отвън, резултатът от събирането никога не би бил в царството на духа. Така че човекът е длъжен и да донесе меда, който е събрал. Ако не натрупа опит, той би бил като пчела, която само седи на цветята, без да смуче меда им.
Следователно, теософията не призовава хората да бъдат невежи за света или дори да се отвърнат от него, а по-скоро да растат заедно и да работят заедно с физическия свят. Зрял човек от този сетивен свят не би забравил временното във вечното и вечното във временното. Всяко на своето място.
Ние се въплъщаваме, след което живеем във въплъщенията. Но искаме да останем съществата, които сме. Ето защо трябва да пренесем резултатите нагоре в света на духа! Идеята за безсмъртието в теософията е идея, която ни подтиква да поемем колкото е възможно повече в себе си. Ако нашето същество не живееше в тяло, в което може да чува, вижда и докосва, то никога не би могло да извършва дела, които трябва да се извършват във външния сетивен свят. Нуждаем се от сетивата, за да се свързваме с нещата на нашата земя по този начин. Преживяванията, от които се нуждаем, могат да бъдат извлечени само от физическото съществуване чрез нашите сетива. Вече споменах съответните гръцки изрази: nous aisthetikon, нисша духовна сила, и nous poetikos, висша духовна сила.
Днес ние сме въплътени. Трябва да направим колкото можем според способностите си, така че когато се въплътим отново, да можем да направим все повече и повече за тази земя. Всичко, което попада между две въплъщения, също служи на неговото земно развитие, както и това, което той прави в самото това въплъщение. Ние сме поставени в небесно съществуване в междинните състояния между две въплъщения, за да можем да се научим да изпълняваме земното си съществуване все по-добре и по-добре. Това се основава на това, което често можете да намерите в теософските книги. Там често се казва, че между две въплъщения не се случва нищо ново, а само се случва преработка. Ние сме тук, създадени само за нашето земно съществуване. Нашите предци обаче са имали много различни форми от нас и нашите потомци отново ще имат много различни форми от тези, които имаме сега. Това, което наричаме физика, физическо тяло, все още не е съществувало в лунната епоха. То няма да съществува и в епохата, която ще последва нашата. Това, което наричаме минерално царство, не е съществувало преди Земята и няма да съществува и след Земята. Следователно трябва да сме наясно с факта, че това, което наричаме „ум“, е от значение само в рамките на нашето земно развитие. Нашият човешки, личен интелект е нещо, което е прилепнало към тази Земя, точно както физическото ни

тяло е прилепнало към Земята. Само в рамките на такава физическа структура, каквато притежава Земята, такъв интелект има някакво значение. Нашият интелект съответства на сетивните неща. Той е правилният инструмент за тези сетивни неща. Цялата форма, каквато я имате сега, я няма, когато телесните ви сетива престанат да съществуват и изоставите физическото тяло. Мнозина казват, че всичко около тях е нищо друго освен илюзия. Ние формираме своите представи за това, което имаме тук, в сетивата си. Може също да се каже, че всичко, което не е чувствена реалност, не е реалност, че е илюзия, че е илюзия и да наричаме висшия вид реалност, като „Камалока“ и „Девачан“, също „реалност“.
Като учи на тази висша реалност, теософията не само помага на хората да разберат реалността след смъртта. Ние живеем с физическите неща на нашата земя. Нашето съществуване е свързано с тези неща. Първо чрез чувството, след това чрез знанието, чрез мисленето. Ние също така чувстваме удоволствие и болка. Душата ни работи върху нещата, формира идеи и понятия в света. И в тези идеи и понятия живее човешкото същество. Ако бяхте тласкани само от нещата и нямахте памет и бихте забравили, ако бяхте видели куче, всяко друго куче би било нов обект за вас. Без памет нямаше да можете да преодолеете пропастта между индивидуалните преживявания. Така ние стоим в света като чувстващи и мислещи човешки същества.
Свързваме това, което предизвиква у нас задоволителни чувства, с единство, с доброто, а също и с всичко, което предизвиква у нас незадоволителни чувства, с лошото. Когато вече нямаме света в сетивни впечатления, нашите симпатии и антипатии все още остават. Не можете да научите нищо за земния свят, освен когато сте във физическата обвивка със сетивните органи.
Но това, което се развива от тези усещания, чувствата и мислите, те остават. След това човекът трябва да изсмуче това от физическото. Учителят К[ут] Х[уми] ни каза, че човек може да стане безсмъртен, ако само иска. Той не каза, че е безсмъртен при всички обстоятелства, а че може да постигне безсмъртие. Човек прави това, като изсмуква меда от света и го отнася със себе си в духовните светове.
Въпреки това, ние не можем да развием напълно това, което сме преживели в едно въплъщение. Постоянно ни е пречено да развием напълно тази свободна сила на душата си. Всъщност чувството, което се свързва с който и да е обект от сетивния свят, е нещо много по-голямо, много по-мощно, отколкото всъщност може да се възприеме в сетивния свят. Преносникът на тези чувства е астралното тяло. Те обаче не се проявяват в пълната си сила. За ясновидеца всяка мисъл е звезда, която изпраща лъчите си във всички посоки. В рамките на този физически свят обаче тази звезда се появява в осакатено състояние. Чувствата също би трябвало да се развиват във всички посоки, но те се държат заедно от физическата обвивка, като растение в пукнатина на скала.

След като физическата обвивка падне, човекът живее в астралния свят, в Камалока. Там трябва да се създаде баланс между добрите и лошите чувства. Това е задачата на развитието. Само добрите чувства могат да придвижат света напред, да го предадат нататък. Лошите трябва да бъдат балансирани в Камалока. Там не се случва нищо ново. По-висшите чувства са тези, които Платон нарича „ентусиазъм“. Те преминават във висшия свят. По-нисшите чувства остават в Камалока.
Преди да бъдем посветени в мистериите, не можем да си изградим никакви представи за света на чувствата. Това, което сме посели тук, дава плод в астралния свят. Ние получаваме плодовете му в астралния свят. Всички желания, които са били развити, всичко от този вид, което е налично, става видимо за нас на астралния план.
Митът за Тантал, който страда от вечен глад и жажда, въпреки че пред него се слага храна, може да ни даде урок. Водата и храната изчезват веднага щом той посегне към тях. Това е засилването и корекцията, които се случват на астралния план. Можете да намерите това описание на астралния свят навсякъде в митовете на народите. В Девачан се извършва жътвата на това, което човекът е посял на земята. В Девачан човекът се превръща в обикновена звезда. След това се връщаме към новия живот с подходящи морални принципи.
Сега няколко думи за връзката между девачан и нашия съвременен сетивен свят. С други думи, можем да се запитаме: Можем ли да погледнем надолу от девачан върху душите, които са въплътени тук? Душите изглеждат малко по-различно. Само това, което вече е проникнало в деваканското съществуване отвътре на това физическо съществуване, може да бъде възприето от нас в девачан. Като пример за това: майка с две деца. Майката умира. Светът на девачан е активен и в трите, но това не е истинско преживяване за всички тях. Има повече деваканична субстанция в този, който е по-развит. Общуването между жив човек и такъв в девачан е възможно. Но зависи от нас колко от девачан можем да възприемем. Наставления относно висшите светове се дават само в девачан. Човек може да се издигне до учител. Въпреки това, нищо ново не може да се научи между две въплъщения.

7. Произход и значение на човешкото страдание, наследствени заболявания

Днес искаме да разгледаме въпроса за произхода и смисъла на човешкото страдание. Защо има страдание, зло и болка в света? Това беше фундаменталният въпрос за Гаутама Буда. Този въпрос е важен и за всяко човешко същество. Човек трябва да се справя със страданието и болката отново и отново. Откъде идват те, какво означават? Отговорът, който можем да дадем, няма да задоволи всички във всеки един момент. Отговорът трябва да се търси на големи висоти. Мога да дам едно нещо като уверение: за по-високо развития човек отговорът на въпроса за произхода на болката и страданието е незадоволителен. Чела получава прозрение за това. Болката и страданието подминават чела като събития, които вече не го вълнуват много. Дори и да можехме да видим по-голям световен контекст от този, който представлява световната душа и нейния контекст, все още не бихме могли да дадем обяснение за страданието. За някои думите ми днес ще звучат странно, но въпреки това те ще им е ясно какво е страданието.

Не вярвайте, че болката и страданието се срещат в същата степен по целия свят, както в нашите етапи на развитие. Нито пък вярвате, че те винаги са били там. Едва когато човекът навлезе в нашето физическо развитие, тоест от третата човешка раса насам, физическата болка се е появила в съвременния смисъл. Преди да се появи физическото тяло, не е имало физическа болка. Болката не е нищо повече от дисхармония в естествения ред. Тези дисхармонии обаче са необходими. Природата се състои от съвкупност от специални същества. Природата трябва да позволи на едно същество да се изрази по такъв начин, че евентуално да навреди на друго същество.

Ако човекът нямаше и астрално тяло и това, което наричаме „желаеща душа“, тогава никога нямаше да може да възприема физическа болка. Ако се състоеше само от „ментално тяло“ и физическо тяло, би могъл да си отреже пръст и след това би могъл да го гледа като чаша вода, стояща до него. Но с включено астрално тяло, дисхармонията се превръща в болка. Само във връзката между астралното тяло и физическото тяло трябва да се търси произходът на болката. Ако нямахме астрално тяло, нямаше да имаме усещане за света. Окото ни не би виждало червения цвят; окото ни би било само физически апарат, ако астралното тяло не присъстваше. Следователно окото не е фотографска плака. Ако фотографската плака можеше да бъде пропита с астрална материя, тя също би усещала образа, както ние.

Ефектът от светлината с определена интензивност е приятен. Ако ефектът от светлината е твърде силен, той става болезнен. Всеки природен дар е съпроводен от своята противоположност. Но защо някои хора изпитват особена болка? Болката е нещо, което страдат отделните хора. Но има ли право човешкото същество да счита това, което страда, за свое лично страдание? Трябва да погледнем голямата

картина, в която е поставено човешкото същество. Напротив, трябва също да се запитаме: Защо болката е изсипана върху нас? Можем да се запитаме: Кой ни причинява болка? Материализмът няма отговор на това. На въпроса не може да се отговори, дори ако душата и тялото нямат нищо общо помежду си. Ако смятаме, че човешкото състояние не надхвърля раждането и смъртта, тогава бихме могли да се запитаме: Защо един човек страда толкова много и защо друг страда толкова малко? Не говоря само за понятията „карма“ и „прераждане“. Не изглежда ли несправедливо, че не знаем защо страдаме? Хората не винаги могат да свържат болката с минали грехове или да ги видят като последствия.
Ако искаме да намерим отговори на тези въпроси, тогава трябва да заемем теософска гледна точка. Теософията ни предлага възможността и ни показва пътя да преодолеем и да се освободим от страданието. Тя ни дава средствата да подобрим живота си. Следователно теософията не само има ефект върху настоящето и миналото, но и върху бъдещето.
В древна Атлантида и Лемурия е имало същества, които не са страдали така, както ние страдаме на днешната Земя. Страданието също е било третирано и лекувано по различен начин тогава. Дори физическите неразположения са били лекувани по съвсем различен начин, отколкото днес. Обикновено имаме много погрешни представи за по-ранните времена. Това често не е правилно дори за най-важните и поразителни неща. Това не се отнася само за отдавна отминали времена.
Ето защо днес едва ли някой лекар може да разбере Парацелз. Парацелз е лекувал по съвсем различен начин, отколкото се прави днес. Той не е лекувал с физически средства, както се прави днес в по-голямата си част. Парацелз е бил лекар на души. Той е знаел как да търси злото в душата на човека. Днешното материалистическо направление почти изобщо не разбира, когато човек говори по този начин. Причината за това е, че ние слизаме с астралното си тяло [...] във физическата природа. Това е свързано с отговора на въпроса: Защо физическите болки са толкова силни? Просто не можете да извадите астралното тяло от физическото тяло. Астралното тяло е седалището на злото. Болката може да бъде сведена до минимум, ако знаете как да работите върху душата на човека. След това усещането на болния човек се изважда от болния крайник. Оставяте физическото на физическото. Истинският лекар облекчава болката в душата. Тогава душата може да преодолее физическата болка и да я излекува. Живеем в нашата епоха. Тази епоха е потънала най-дълбоко във физическото. Примерът с къщата, която използвахме, ще ни изясни това. Колкото по-тясно сме свързани с къщата, толкова по-пагубни са щетите от нея за обитателя ѝ.
Така че може да се случи и така, че човешката душа трябва да се премести в тяло, за което обитателят не е отговорен и за което балансът може да бъде постигнат само в по-голям кръг.

Теософията може само да загатва за начини и средства, чрез които можем да преодолеем отново тази епоха. Теософията има много по-голяма задача, отколкото някои хора си представят. Теософията има задачата да събуди отново езика на душата. В това отношение теософията също има какво да предложи: лекарят отново е способен да лекува от душата. Мъченикът може да върви към кладата с усмивка на устните. Усмивката му е напълно искрена и истинска, защото се е отделил от физическото си тяло с астралното си тяло. Джордано Бруно страда само от това, че не е могъл да продължи по-нататък с делата, които е трябвало да извърши. Страдание, което не е причинено лично от нас, може да ни засегне. Съвременният човек е далеч от разбирането на тези неща, защото е неспособен да развие духовен живот. Хората, които вярват в прераждането и кармата, не страдат толкова много от същите рани, колкото съвременния човек. Те са отдръпнали духа си.
Тъй като един прародител някога е преболедувал болест, тя е била наследена и от неговите потомци. Но дори наследяването никога не е било толкова разпространено, колкото е в днешно време. Наследствените болести не са били разпространени по същия начин, особено не сред духовно развитите племена. Погледнете историята. Тя е събрала целия материалистически дух на нашето време. Не защото в миналото не е имало вестници, не защото не сме чували нищо, а защото в миналото не са съществували наследствени болести.
Душата зависи от това какъв вид духовна стимулация получава. Душата трябва да абсорбира духовната среда в себе си. Представете си здраво животно, поставено в район, където въздухът е замърсен. То ще се разболее. В здравословен, свободен въздух, където може да диша, то не само ще може да живее само, но и ще може да укрепва и ободрява тялото.
Това, което външната среда е за животното, духовната среда е за нас. В епоха, когато все още е имало вяра в духа, духът е ставал по-силен. В материален духовен въздух душата вече не може да развие полета. Тогава душата се задъхва под бремето на физическите обстоятелства. Душата в нашата епоха е напълно безсилна срещу физическия състав на тялото. Душа, която живее само във физическото, е подложена на страдание. Душа, която живее само в духа, преодолява страданието. Но ние също така имаме ретроактивен ефект върху вече изпитаната болка. Ако се въздържате от успокояващ ефект върху бъдещето, тогава се въздържате и от успокояващ ефект върху миналото.
Теософията трябва да развие отново духовен живот. Единствената причина, поради която човечеството страда толкова много днес, е, че духовният живот в него е почти умрял. Може би някой друг е лично виновен за това, което трябва да страда. Но ако ние отново развием духовен живот, ще преодолеем всичко това отново.
Защо страдаме не само в пасивен, но и в активен смисъл? Ако работите с активния смисъл, вие насърчавате развитието на човечеството и помагате за изкуплението на

болката и страданието. Теософията не дава празни отговори, а активни отговори, тоест, за участие в събитията на съществуването.

8. Последователност на въплъщенията, повторно въплъщение в случай на детска смърт, прераждане на висши индивиди

Тази окултна лекция е вдъхновена от въпроса: Прераждат ли се душите на мъртвородени или починали малки деца след 1500 до 1800 години? И има ли такова превъплъщение някаква цел?

1500 до 1800 години е среден период. Има души, които се прераждат едва след 4000 до 2000 години. Зададеният въпрос обаче е свързан с много по-дълбоки въпроси. Има седем велики мистерии на съществуването в създаването на нашата земя. От тези седем велики мистерии на съществуването, една от тези тайни се предава на хората от време на време в последователността на човешките раси. Нашата настояща раса ще получи четвъртата. Нашето теософско течение не е нищо повече от подготовка за съобщаването на четвъртата от така наречените неизказани тайни. Само малка част от това, което великите учители научават от четвъртата тайна, можем да съобщаваме в лекции. Има неща, които е греховно да се изричат с думи, казва апостол Павел.

Едно от тези неща е четвъртата тайна. Това е тайната на живота и смъртта. Теософското течение има задачата да ни даде възможност да научим за раждането и смъртта и как те са свързани по закономерен начин. Все още не е време цялата четвърта тайна да ни бъде разкрита, но части от нея се разкриват малко по малко. Имаме духове, които вече са предвидили етапите на развитие на бъдещите етапи. Платон например е „пети кръг“. Гаутама Буда е предвидил това, което човечеството ще постигне едва в шестия кръг.

Сега ще се опитам да кажа нещо за това от какво зависи прераждането. Когато човек умре, той не се освобождава от безполезна дреха. Това физическо прераждане наистина има цел. Ние носим плодовете му в другото прераждане. Усвояването на изкуството на писането може да послужи като пример тук. Вие учите стъпките, образувате букви и се учите да ги съчетавате в контекст. Точно както вземате едно нещо от различните отделни дейности, а именно способността да пишете, и вече не си спомняте отделните си задачи по-късно, същото е и с прераждането. Способността за писане е останала, отделните етапи на обучение са забравени.

Същото е и с прераждането. Индивидуалните преживявания са забравени, способностите, придобити от тях, са останали. Гласът на съвестта, способността да се прави разлика между добро и зло, всичко това сме го научили в предишни прераждания. Дивакът, който първоначално яде своите събратя, постепенно научава, че не му е позволено да го прави, защото това му навлича враждебността на събратята си, защото поражда вражда.

Нашите органи са средство за придобиване на опит и умения. Именно тези органи получаваме в новото въплъщение. Ако се въплътим днес и се въплътим отново след петдесет години или дори веднага след смъртта си, бихме ли могли наистина да научим нещо ново, което бихме могли да добавим към това, което вече сме научили в по-широк смисъл?
Не, нещата на Земята не се променят толкова бързо. Това, което научаваме до седемдесетгодишна възраст, е един урок, а следващите седемдесет години няма да се различават много от предишните. Така че ние се прераждаме отново само когато Земята се е променила достатъчно, за да можем да научим нещо съществено отново. Това е свързано със закона, че човек се прераждa средно след две хиляди години. [...] В рамките на две хиляди четиристотин или две хиляди шестстотин години космическите условия се променят. Така че има нещо ново, което трябва да се научи отново. Следователно човекът трябва да изчака, докато се появят нови съзвездия между слънцето и земята, които могат да повлияят на нашето същество по съвсем нов начин. Но има и отклонения, защото това, което човек трябва да прави в рамките на кръговете, не е единственото нещо.
На определен етап от развитието си, човешкото същество ще напусне земята. След това ще продължи да живее на нова планета. Обаче, то може да влезе на сцената на новата земя, или по-скоро на новата планета, едва когато достигне определено ниво на развитие. Човекът трябва да развие своето его до такава степен, че да може да влезе на тази нова сцена.
Мисълта, която живее във вас, не е просто това, което живее в главата ви. Всяка мисъл е жива сила. Точно както всяка въздушна вълна се разпространява и все още може да бъде възприета далеч от първоначалното си местоположение, така се разпространява и моята мисъл. Тя продължава да оказва влияние в менталния свят. Трябва да я разглеждаме като такава сила. Мисълта е сила, толкова силна, колкото ако цепите дърва с брадва. Можете да режете и работите с мисли – а също и с вашите импулси – дълбоко в астралния свят. Промените, които предизвиквате там, са много по-значими от всякакви физически събития.
Трябва да си изясним тези сили и да научим какви промени причиняваме. Това е първото освещаване, преживяването и изясняването на вътрешните импулси, ужасните същества. Не можем да мислим, без да засягаме цял набор от същества. Адептът е коренно различен от другите хора, защото адептът прави това, което другите правят несъзнателно, съзнателно.
Ние влияем на целия свят около нас. Ако ставаше дума само за човешко развитие, ние редовно щяхме да се прераждаме. Въпреки това, за човешкото развитие може да е необходима по-висша индивидуалност, като в този случай тя трябва да се прераждa по-бързо. Законите, които карат един индивид да се прераждa, не се отнасят само за развитието на този човек; важат и изискванията и законите за цялата околна среда.

Когато възникнат такива условия, тогава такава личност може да е починала непосредствено преди това или няколко години по-рано и да се прероди отново веднага. В Теософското общество имаме такива личности, които са били преродени почти веднага след смъртта.
Зависи от много обстоятелства, след колко години една индивидуалност трябва да се прероди. Личност, която е поела много, може да отнеме много време, за да преработи веществата, които е поела. Знаем от една велика личност в развитието на немската мисъл, Гьоте, че той преди това се е въплъщавал в Гърция по времето на Платон. И знаем, че той се е преродил като Гьоте през осемнадесети век. Това е било едно от най-хармоничните въплъщения, които е преживял в Гърция. Той е бил ученик на скулптура. Ученикът на скулптурата е погълнал толкова много, че му е отнело толкова време да го преработи всичко. „Ифигения в Таврида“ може да бъде написана само с големи познания за гръцката скулптура. Възвишеният идеализъм на Платон се лее отново към нас в дълбоките пасажи на „Фауст“ на Гьоте. „Приказката“ за зелената змия и красивата лилия съдържа откровението за хармоничното развитие на Гьоте по време на неговото гръцко въплъщение.
Бисмарк не можеше да работи като Гьоте.
Не всички способности е необходимо да бъдат изразени във въплъщението. Ако някой, който е в девахан, е способен да изпълни необходима задача на земята в определен момент, той ще бъде превъплътен. След това той трябва да се пожертва в името на цялото човечество.
„Creare“ обикновено се превежда като „създаване“. Има същия корен като санскритската дума „kri“, която е същата като това, което разпознаваме в „karma“. Означава „да желая“. Тялото е волено от определени сили, от така наречените „управляващи съдбата“. След това тялото се привежда в подходяща връзка и смес. Аристотел все още е използвал думата за човешки труд, но по това време тя все още е означавала „избиране“, „желание“.
Физическото тяло е инструмент за душата, точно както пианото е за човек, който иска да свири музика. Когато използваме инструмента, ние вземаме със себе си плодовете на нашето развитие. Въпреки това, дори и най-високоразвитите индивиди могат да правят грешки при избора на тяло. Възможно е човек, който би бил способен на големи постижения, да не може да намери тялото, в което да реализира силите в себе си. Това са възможности, които винаги трябва да се вземат предвид при провеждане на изследвания в тази област. Изследователят на Платон ще може да вземе със себе си съвсем различни неща в следващия живот.
Но тези, които имат само монотонни преживявания в едно въплъщение, ще имат малко зародишни сили, които да пренесат. И следователно ще могат да се преродят бързо. Диваците, които имат малко опит, прекарват само кратко време в Девачан. Челите, от друга страна, тези, които вече са придобили правото на първенство, могат да се справят без Девачан. Те не преминават през Девачан. Следователно, те

могат да се преродят веднага след смъртта, за да продължат да служат на човечеството.
В детството душата на детето има слаби, меки сили, които все още се нуждаят от развитие и усъвършенстване. Ако не сте успели да развиете астралното тяло в едно въплъщение, е възможно да се преродите като дете с единствената цел да развиете емоционалното си тяло. Учен, който има силно развит ум, но няма чувства, ще се нуждае само от кратък период на обучение като дете и скоро ще напусне тялото отново.
Опитът за раждане може да се провали. След това се прави нов опит, ако предишното тяло не е било в състояние да изрази силите. В Библията дори има примери, където повторното въплъщение се случва веднага след смъртта. Важно е да се знае, че повторното въплъщение не само има цел, но и е необходимост. (Тук беше даден примерът с часовника.) [Часовникът] е продукт на развитието. Той е могъл да се появи само когато различни науки са достигнали едно и също ниво на развитие едновременно. Необходими са били способността да се работи с метал и хора, които са усвоили законите на научната механика. Всички тези хора се комбинират на определено ниво и тогава имате способността да направите часовник в тази епоха.
Тези, които гледат само в една посока, грешат. Тези, които са се развивали само в една посока, като например дарвинист, също грешат. Монизмът не е единство, защото е произлязъл от единство, а обратното: тялото и душата са едно, защото са се свързали на определено ниво и по този начин образуват единство. Колелото в часовника се счупи, а с него и единството. Часовникът е негоден за употреба. Същото е, когато един организъм има „лошо колело“.
Следващият въпрос беше дали фактите в света са основани на план или ги управлява случайността. (Отговорът беше:)
Развитието зависи от температурата, от планинския или морския въздух, от града или селото. Да предположим, че тухла е паднала върху главата на човек. Дали това е съвпадение или е част от план? Един човек пада във водата, друг скача след него, помага му, но той настива и умира. Сега нека вземем аналогия с това: човек вижда врага си, блъска го във водата. Но той също пада и впоследствие умира. Това са два много различни вътрешни случая. Но външно изглежда сякаш са едни и същи случаи. И двата умират в резултат на падане във водата. Въпросът дали светът се управлява от план, пълен с мъдрост, или просто по съвпадение е нещо, с което ще се занимаем по-подробно в близко бъдеще.

9. За произхода на злото

Тъй като Бог е съвършен, е практически невъзможно да възникне нещо несъвършено. Въпросът за произхода на злото е толкова стар, колкото самото човечество и може да се отговори само на теософска основа. Християнската теология има много специфично вярване, много специфичен възглед за произхода на злото. Тя казва, че светът е създаден, за да прослави Бога. Следователно злото трябва да е било допуснато до някакъв вид прослава. Но тази формула предлага само неадекватно решение на проблема – и е също така екзотерична.

Павел казва, че преди да е бил законът, грях нямаше; а когато дойде законът, грехът дойде на света. Преди всичко е важно да се има предвид това, което казах последния път. Имаме работа с линейно развитие. Часовникът послужи като пример. Преди да можеш да направиш часовник, трябваше да можеш да направиш колелата, също така трябваше да си толкова напреднал в математиката и физиката, че да знаеш законите и да можеш да ги използваш, за да направиш цялото нещо. В началото математиците нямаха нищо общо с физиците. Но в един момент двете се съчетаха, така че двете прозрения можеха да взаимодействат в един мозък. Тогава можеше да се развие и идеята за часовника. Така че тук има сливане на течения. Човекът е и сливане на духовни и материални течения.

Всъщност в човека текат три потока. Лунните питри са дошли от Луната. Те са имали само прана и кама. Но това, което е в човека днес, идва първо от Луната: прана и кама; второ от елементарните сфери: физическото тяло; трето от това, което е било влято от висшите същества: дух = манас, будхи, атма.

Когато възникне въпросът за несъвършенството, често използвам пример, който ни предоставя науката: има човек, който е бил засегнат от вид психично заболяване. Той загубил волята си и бил изпратен от лекаря на юг, за да укрепи нервната си система. Той трябвало да издаде документ и да се подпише с него. Но му било невъзможно да напише името си. След това той дошъл в Рим. По това време в Рим имало фестивал и през този ден той бил напълно здрав. Но след този ден здравето му отново се влошило. По пътя към дома той също трябвало да пътува с файтон. Някой бил прегазен до файтона му. Той го забелязал, скочил и му помогнал. След това обаче той отново не могъл да напише името си. Можел да чете и да прави всичко останало, но не можел да напише името си. И ако трябвало да вземе решение да направи нещо, което не е съвсем правилно, така че интелигентността му да не е в хармония с физическото му тяло, тогава връзката между двете се прекъсвала, така да се каже. Ние мислим, че този процес се простира до целия свят. Якоб Бьоме вече е решил проблема от тази гледна точка. Той казва: Човек никога няма ръце вместо крака или крака вместо ръце. Те съвпадат. И все пак е възможно дясната ръка да одраска лявата.

Дух, Кама, Манас, Прана произлизат от едно и също божество. Но те се преливат едно в друго в различно време и така се случва да възникнат различни състояния. Следователно, дори във великия свят е възможно, въпреки че индивидът е съвършен, да има дисхармония в цялостната хармония.
Някой може да попита: защо Божеството не се грижи дясната ръка да не драска лявата? Трябва добре да разберем и осмислим, че Бог е създал човека по свой образ, по свое подобие. Човекът е образ на Божеството; Бог е създал света по свободна воля. Да твориш свободно означава да твориш според вътрешни мотиви, а не според външни причини.
Алегорията за Падението на човека гласи, че човекът придобива знание и чрез него се научава да различава доброто от злото. От една страна, той е по образ и подобие на божеството, от друга страна, е несъвършен. Той трябва да има причината за действията си в себе си. Изначалното, вечно същество може да бъде само съвършено. Това изначално същество се е изляло върху много ангелски същества. И чрез това у човека възниква и способността да взема собствени решения. Чрез спускането на висшите същности към лунните същества, двете течения могат да взаимодействат. Човекът се различава от другите същества по това, че има трите висши елемента - манас, будхи, атма - в себе си. Но защо те трябва да се сблъскват, защо трябва да влязат в дисхармония?
Животното никога не е зло. Не може да се каже, че лъвът е зъл. Въпреки това, той сее големи хаос, по-голям от най-големия престъпник. И защо човек може да бъде зъл? Защото в човека същата животинска природа, както в лъва, би трябвало да е в хармония с висшата. Това несъответствие на висшата с нисшата природа е това, което наричаме зло. Когато висшата духовност злоупотребява с нисшата природа, възниква злото. Сега разбираме Павел, когато той казва: Преди да съществува законът, нямаше грях.
Друг груб пример: може ли всяка сексуална ексцесия у животните да се нарече зло? Не, всичко си върви по обичайния път. Покварата възниква само когато духът влезе в действие. Той е способен да злоупотребява с физическото. Тук възниква злото. Психично насилие.
Но откъде идва склонността към отклонение в духовната природа? Това е така, защото различните течения са били перфектни в началото на еманацията. Накрая те ще бъдат отново в хармония, но в средата не е нужно да са в хармония. Същото е както в музиката, където дисхармонията също се разрешава отново в по-висша хармония в края.
Ако сте развили много високо интелекта си, но сте пренебрегнали моралната си страна, ще трябва да преодолеете голяма дисхармония в себе си в следващото си въплъщение.
Има същества, които играят роля в нашето развитие. Те може да са достигнали толкова високо ниво на развитие, че са отвъд човешкото развитие. Не можеш

просто да се хвърлиш от по-високо ниво на развитие към по-ниско. Но такива високи същества са хвърлени в нашето развитие. Те са високо интелигентни, но никога не са доволни от текущото състояние на човешкото развитие. Такова същество ще има желание да се прероди. Затова те искат да съблазнят хората, искат да ги доведат до точка на развитие, за която те все още не са готови. Има постоянни намеци. За някой, който може да прозре това, развитието на човек изглежда така: хванат между Бог и дявола. Тези хора са братята на сянката.

10. Световна справедливост, изпълнен с мъдрост план за света, символ на Петдесетница

Въпросите са:
— Може ли да се види планирана връзка във външните световни явления?
— Може ли да се предположи планирана връзка?
— Дали събитията на явленията са в планиран контекст?
— Дали мъдростта или случайността управляват света?
(Въпросите) напомнят за война, земетресения, падане на тухла върху главата на минувач и т.н.
Понякога нещата в света изглеждат подредени доста мъдро. Човек ще трябва да се образова за плана на цялото. Световният ред изглежда е смесица от хармония и дисхармония. [Последния път избрах пример:] На брега на река стои човек. Той е пълен със състрадание и доброжелателност, вижда давещ се човек в реката, скача във водата и го спасява, но [по-късно] загива поради настинка. Втори случай: от чувство за отмъщение човек блъска друг във водата [и самият той пада във водата]. Той също настива и умира [в резултат на това]. Можем да размишляваме върху великия и могъщ план, но философът Бауман не може да се накара да прегърне теософския мироглед.
Помислете само, бихме ли могли да намерим мъдрост в света, ако тя вече не беше в него? Законите на математиката могат да бъдат изучавани [от човек] в стая, съвсем сам, далеч от света. Там [в математическото изучаване] откриваме, че световните тела се движат според законите на елипсата, които сме изследвали в стаята.
От света на животните и растенията се издигаме до света на хората. Но тогава изглежда сякаш всеки трябва да върви по свой собствен път, без никакъв план. Така светът изглежда като смесица от изпълнен с мъдрост ред и хаос. Но дори в хаоса можем да открием толкова прекрасна мъдрост, че оставаме изумени. Погледнете колибата на бобър. Тя е проектирана с огромно умение. Инженер не би могъл да се справи по-добре. Над жилището си бобърът строи язовири. Те не винаги са едни и същи, винаги следват течението на реката. Като цяло изглежда като хаос, но в детайлите е мъдрост; язовирите се строят според закона.
Какво е закон? Статистиката ни учи на една много специфична закономерност във външния свят: на всеки престъпник се падат шестстотин и петдесет французи, определен брой хора умират след десет години. Животозастраховането основава своите изчисления на законността на смъртните случаи. Такъв ред би трябвало да изглежда потискащ. Но въпреки че един ред може да се възприема като цяло, индивидът не е подчинен на този закон. Следователно, това не е фаталистичен възглед.
Това е важна тайна на съществуването. Това, което посочих тук, се отнася и до петата световна тайна [за която вече говорих накратко].

Дали може би има мъдрост в привидното незнание? Тя може би липсва само защото все още не сме я прозрели. Човек никога не бива да предполага, че е стигнал до заключение. Това е вечно развитие. Това, което все още не разбираме днес, може да разберем утре.
Защо лесно откриваме закона във външната нежива природа? Това е природа, която все още не се е развила до разнообразието в човешкия живот. Колкото по-напредва развитието, толкова по-дълбок е законът и толкова по-труден е за разбиране. Показах ви примери за планирани закони. Показах ви това в хижата на бобрите. Бобрите нямат човешки ум. Но животните също имат ефективен разум. Ако изследвате тялото на животните, няма да намерите душа, както е при хората. Няма да намерите такава единична душа и при животните. Трябва да търсите животинската душа в нефизическото. Връзката е подобна на тази между ръката и мозъка. В ръката няма душевна разумност, но има в мозъка. Същото е и с животните. Това, което живее в човека, в човека, в душата, стои зад същото в животното. Един учен е казал: Ако открия нервна система в световете и звездите, щях да повярвам в душа, но не и в противен случай. Именно в това е разликата: в човека душата може да живее в нервите; в противен случай душата живее над физическия свят. Следователно не е възможно физическото наблюдение да възприеме връзката навсякъде.
Това включва и факта, че отмъстителността и състраданието имат едни и същи последици в известен смисъл. Причините обаче се крият във висшите духовни сфери. Ако причините от висшите светове попаднат във физическия свят, те биха ни се сторили мъдри. Който работи в света, трябва да слуша Този, който гледа по-дълбоко в света от него. Има нива. (Естествено се установява истинска йерархия.) Можем да разпознаем и разберем един закон само доколкото сме развити. Че световната мъдрост съществува, е ясно от днешното размишление. Но ако тя е налице, тогава трябва да се стремим да правим всичко, което се крие в смисъла на тази световна мъдрост. Това не е предназначено да внушава специфичен подход, а по-скоро свободно решение. Това, което божествената мъдрост е запазила за себе си при животните, а именно да ги ръководи, тя е отказала по отношение на човешките същества. Това е слизането на огнените езици, слизането на духа във всяко човешко същество: Празникът на Петдесетница. Всеки език ръководи животински ред. Животното трябва само да се предаде на мъдростта, която го ръководи. Човекът трябва да изрази своята мъдрост, като се консултира със светските сили.
Трябва да се вслушваме [в мъдрите световни сили]. Не сме тук, за да размишляваме върху божествения план за света [или] просто да вярваме, а сме тук, за да работим мъдро самите ние, да попием скритата мъдрост в нас и да я проникнем. Чрез човешкото развитие скритата мъдрост става очевидна: чрез действията на човека, чрез неговата работа.

11. За доброто и злото

Всичко, което наричаме зло, има различна форма в друг космос. Можем да говорим за зло само в определен космос. В лунната епоха злото би имало съвсем различна форма от днешната. Следователно можем да говорим само за нашето земно зло.
Фактът, че злото е възможно, е свързан с позицията на Земята в Космоса. Нашата Земя има много специфична задача. Нашият космос се нарича космос на любовта. Предходният, лунен космос, се нарича космос на мъдростта. Той се нарича космос на мъдростта, защото това, което имаме пред себе си като плодове в нашия космос, е било подготвено.
Задачата на земното развитие е по същество следната: [човешкото същество] трябва да включи Кама-Манас в нервната си система във формата, в която [той/тя] е дошъл/дошла от лунната епоха. (Следва описание на лунната епоха.)
В онези дни хората са имали всичко освен нашия интелект. Хората от лунната епоха не са имали интелект. Но са мислили и не са се представяли като нас. Те са участвали в една много по-универсална духовност. Тази по-универсална духовност ги е обграждала като духовна сила. Тя може да се сравни с рояк пчели, които имат обща душа. В лунатичната епоха не всяко човешко същество е имало собствен интелект. Те са били водени към действията си от мъдрост, която е живяла в лунатичния космос. Това е подобно на инстинкта на животните.
Това, което имам в нервната си система и това, което имам в Кама-Манас, е било подготвено от лунната мъдрост. Лунната мъдрост се е стремяла да развие органите с мъдрост. Тя е трябвало да подготви човешката физическа личност. Тази мъдрост е имала за цел да направи тялото физиологично и физически съвършено.
Човешката душа възниква чрез влиянието на Кама-Манас. Универсалната мъдрост се спуска като капка в индивидуалната личност. Сякаш отделната пчела е събрала в себе си мъдростта на пчелите и е направила от себе си, по собствено решение, това, което [иначе] прави инстинктивно. Мъдростта се абсорбира във формата, представя се във формата. Сега тази мъдрост трябва да се използва като средство за постигане на любов.
Всички, които са претърпели закономерно развитие в Лемурийската епоха, навлизат в земната епоха, жертвайки физическия, праничния и камичния живот.
Но има и същества, които не са в състояние да направят тази жертва. Те не са претърпели напълно редовно развитие. Те са се спуснали твърде дълбоко във физическо-праничното на Лемурийската епоха. Вниманието им е било твърде силно привлечено. От това е възникнало интимно братство. Тези същества са претърпели твърде обширно развитие. Те са се задълбочили твърде дълбоко във физическата сфера. Следователно, в земната епоха, те нямат способността да започнат оттам, откъдето трябва да започнат, за да претърпят редовно земно развитие. Те са изтеглили твърде много от физическо-праничното. Следователно, от една страна, те

имат твърде много от принципа на мъдростта, но от друга страна, имат твърде голям афинитет с физическо-праничното.
И така, в земната епоха е имало същества, които са имали твърде много интелигентност, за да преминат през земно развитие. Те трябва да изберат по-висша физическа форма. Такова същество не е способно да се въплъти в нашите тела. В човешкото тяло такова същество би било ограничено от всички страни. Такова същество търси въплъщение по различен начин, не слизайки в човечеството, а търсейки материал от телата на манас, за да въплъти съществото. Те привличат, така да се каже, интелектуалната материя на човешките същества, за да се въплътят. Това е постоянна опасност за земното човечество. Екзотеричната мъдрост описва тази опасност като зъл принцип.
Тъй като хиперинтелигентностите са дошли от лунната епоха и изтласкват хората от обичайния път, имаме зло. Това е произходът на злото. Злото произтича от факта, че присъстват хиперинтелигентности, които изтласкват хората от обичайния път. В християнския езотеризъм тези хиперинтелигентности са обобщени под името „Луцифер“. Това е и принципът на мъдростта, но на неправилно ниво.
Принципът на камичното в престъпен характер ясно показва, че по този начин хората се водят по грешен път от интелектуалния принцип. Следователно злото е отклонение от действителната задача на нашия космос, отклонение от любовта. Любовта се състои в жертване на индивидуалното физическо-пранично за по-висша цел. Всеки преобладаващ егоистичен импулс произтича от факта, че съответният човек се чувства по-свързан с физическото, отколкото е правилно. Съществуваше твърде дълбока афинитет с физическото. Точката на равновесие между физическото и физиологичното е любовта. Заблудено, то е доведено до хиперегоизъм.
Пианото като пример. То е направено с чук и трион. Ако работите по него още малко, след като е завършено, ще пропуснете смисъла и инструментът ще загине. Земният егоизъм не е нищо повече от благотворителен принцип в лунната епоха. В земната епоха е нещо лошо. Всъщност няма зло. Злото е добро - просто на грешното място. Злото произтича от факта, че космическият принцип на развитие се появява в грешен контекст. Злото ни изглежда зло само докато го гледаме ограничено. Но то поражда нещо добро на друго място, което го балансира. За всяко зло в света има съответстващо добро, което възстановява равновесието. Това е и смисълът на поговорката: „Само Небесният Отец е съвършен; защо ме наричаш съвършен?“

12. Трите Логоса и Човекът, седемте етапа на съзнанието

Днес искаме да започнем с въпроса: Само съществата от физическия план, които са близо до човека, имат съзнание? Или как съзнанието на човека се свързва с другите същества от физическия план, със съзнанието на животните, на растенията и на така наречения мъртъв камък? Можем ли да говорим и за съзнание на другите царства на природата?

Представете си малко същество, което може да види само нещо от човек, например, движещ се пръст. [Това е всичко, което това малко същество би видяло; но не може] да си състави представа за това, което стои в основата на това движение. Това малко същество също не би имало представа за човешката душа и би виждало и описвало само проявленията на своята сила. Но същото би могло да е и за човек по отношение на други същества. Материалистът вижда нещата, но не говори за действителната душа на земята. Не може ли за него да е същото като за малкото същество, което обикаля човека и вижда и описва само детайлите? Самото малко същество няма съзнание за душа и следователно не може да говори за душата на човека. Точно както това малко същество, на материалиста също му липсва душата, следователно той не разпознава душата на земята.

Душата на земята е по-висша от човешката душа. Всички същества на физическия план имат съзнание. Но съзнанието на човека се различава от това на другите същества по това, че той живее тук на физическия план със своето съзнание.

Но по време на сън човешкото съзнание е и на други планове. В така наречения сън без сънища човешкото съзнание живее на плана девачан, където растителното съзнание винаги е у дома си. Съзнанието на животните се намира някъде между хората и растенията на астралния план. Човекът е съществото, което има своето съзнание на физическия план.

Животното има своето съзнание на астралния план. Растението има своето съзнание на девачан план. Съзнанието на астралния и девачан план се различава значително от съзнанието на физическия план. Защото съзнанието на физическия план може да получава идеи и мисли само чрез физическите органи. Съзнанието на девачан и астралния план възприема само чрез образи и въображение, както е било при хората в праисторически времена.

Съзнателното астрално същество има още една особеност: То не е отделено от другите същества по същия начин, както е отделено съществото, което има съзнание на физически план, а живее много повече зад и в другите същества. За съществото, което има съзнание на физически план, е необходимо всичко да му се предава чрез сетивата. Ако съзнанието му за даден обект беше астрално, окото не би предавало нещата; човек не би възприемал нищо от даден обект. От друга страна, би възникнал образ, от който по цветовете и конфигурацията му би могло да се

заключи дали обектът е приятен или неприятен. Образите, които преди са възниквали от обектите и са се носили в душата, сега са напълно замъглени у днешните хора, защото физическото съзнание е привлечено директно върху обектите. Ето как възниква сетивното съзнание.
Съзнанието на физически план е строго определен кръг, нещо твърдо, в което другите същества не могат да влязат. Съзнанието на астрален план е облачно, духовно нещо. Точно както течността, подобно на водата, се различава от твърдото, така и на астрален план има сливане на различните съдържания на съзнанието. Човекът сам е формирал физическото си тяло. Преди това е съществувало древно животинско царство. Ако човек види тези същества, те биха изглеждали на днешните хора като карикатури. Първоначалното астрално тяло е било способно да трансформира тези животни, да ги усъвършенства и развие в хора. Това по-ранно човешко същество първо е имало астрално съзнание. То първо е формирало и оформило физическото тяло.
Каква беше целта на тази следваща еволюция във физическото? Без да премине през физическото, това земно същество с притъпено съзнание никога не би се научило да си казва „Аз“. Богът, който обитава в човека днес, божественият зародиш, не би могъл да влезе в астралното тяло по друг начин, освен като го кондензира във физическото човешко тяло. Преди това духът на Бога все още беше напълно извън астралното тяло; „Аз-ът“ беше духът на божеството. Астралното съзнание беше подобно на водата: „Духът на Бога се носеше над повърхността на водите“. Духът „Аз“ се носеше над първоначалните води на съзнанието, над астралните тела.
Природните царства се различават в окултен смисъл по начина, по който външното физическо тяло се свързва със съзнанието. Човекът е спуснал съзнанието до физическия план, животното до астралния план, а растението до девахан плана. Растението става животно, когато е свалило съзнанието си до астралния план, животното става човешко същество, когато пренесе съзнанието си до физическия план. Съзнанието на скалата е във висшите части на плана на Девахан, а именно на четвъртото ниво. Акашовите записи също се намират там, на границата. Отвъдното е равнината на тишината, напълно различна форма на съществуване от областта Арупа на Девахан. В тази сфера се намира съзнанието на целия минерален свят. За да се ангажираме с окултните истини по начин, който не е само конструктивен, е необходимо да добием представа какво всъщност представлява минералът. Минералът е по същество различен от всички други същества около човека. И само с манасично знание човек не може да стигне до по-дълбоко разбиране на минералния свят.
Човек трябва да придобие морално отношение към минералния свят. За тази цел розенкройцерските школи насочвали вниманието на хората към целомъдрието на

минералния свят. Чрез своето целомъдрие минералният свят е модел за човека. Човекът все още е залят от желания и страсти.
Но представете си човешко същество, толкова пречистено, че вътрешната му природа е толкова целомъдрена, толкова непретенциозна и толкова самодостатъчна, колкото минерала. Не може да се каже, че минералното царство е на по-ниско ниво от човешкото. Човекът тук, на физическия план, познава само кожата на минералното царство, която е свързана с истинския минерал, както кожата на човека е свързана със самия човек. Минералът е човешко същество, което живее само във висшите части на девачановия план.
Не може да се отрече съзнанието на поредицата от физически същества, но трябва да им се припишат различни форми на съзнание: има съзнание
— което се проявява във форма три нива по-ниско: днес минерал,
— съзнание, което се проявява във формите си две нива по-ниско: днес растения,
— съзнание, което се проявява във формите си едно ниво по-ниско: днес животни,
— съзнание, което се проявява на същото ниво като съществото [: днес човек].
Това е низходящата линия на еволюцията. В древността човекът някога е бил на нивото, на което е на нивото на днешния минерал. По това време той е трябвало да бъде ръководен от други същества. Целта на човешкото развитие е да се еманципира от всички подобни същества на по-висшите планове и самият той да стане такова същество на по-висшите планове.
Първият етап на съзнание, през който човекът е преминал, може да се нарече „съзнание на най-дълбок транс“. Вторият етап на съзнание, през който човекът е преминал, все още се среща при растенията, „съзнанието на дълбокия сън“. Третият етап на съзнание, през който човекът е преминал, е „съзнанието на съня, изпълнено със сънища“. Това „съзнание на съня, изпълнено със сънища“, все още се среща днес в животинското царство, но всъщност само при онези животни, които не са развили топла кръв. Животните, които са се появили по-късно, вече имат малко по-различно съзнание; например, маймуните имат съзнание, подобно на това на хората. От съзнанието на съня, изпълнен със сънища, от образите на това съзнание, се развива висше животинско царство. Четвъртият етап на съзнание, до който човекът е достигнал днес, е „обектно или субектно съзнание“.
Днес човекът почти няма връзка с първия етап на съзнанието. Но той преживява втория етап, дълбокото сънно съзнание, през нощта; това е атавистичен остатък от времето, когато е бил изцяло в сънното съзнание. Третото съзнание е останало атавистично присъстващо в хаотичния свят на сънищата. Четвъртият етап, нормалното съзнание, е днешното ежедневно съзнание. По-нататъшният ход на човешкото развитие се състои в това, че той се развива до още по-висше съзнание. Петият етап, до който всяко човешко същество ще достигне в бъдеще, е мястото, където астралното съзнание отново се свързва с обектното съзнание, където човешкото същество ще се движи напълно съзнателно между образите.

Същество само с астрално съзнание не може да види човешката форма, но може да види какво се случва вътре в човека, всяка болка, всяко страдание и т.н., то възприема всичко това, изразено в цветове и форми. Ако в това същество се развие обектно съзнание, образите постепенно биха придобили фиксирани граници и биха се наслагвали върху даден обект; това би се появило и всичко, което преди това се е явявало като удоволствие и болка, би изчезнало.
След това [в допълнение към чисто астралното съзнание] би настъпил още по-висок етап [нещо, което би се добавило отвъд всичко, което се случва в удоволствие и болка в човешкото същество]. Медиумът трябва да угаси съзнанието на деня и по този начин губи сигурността на контрола. Ясновидецът обаче не угасва физическото съзнание, той запазва физическия ум и всичките си физически способности и освен това развива съзнанието за образи. Така петият етап е съзнателното съзнание, което в действителност обхваща приблизително онази част от света, която се простира до границата на девачанския свят.
Шестият етап е състоянието, в което съзнанието на съня се превръща в съзнателно състояние и доставя не образи, а звуци. Това съзнание се проявява в по-висшата степен на ясновидство; това е „отвъдното звуково съзнание“. Реалността на това е питагорейската музика на сферите. Това отвъдно звуково съзнание възниква, когато сънят стане не само безсънен, но и съзнателно осъзнат в звуци. Пробуждането на вътрешното слово съответства на това. Това не е символ, а истинска вътрешна реалност, моментът, в който нещата се изразяват такива, каквито са. Човек живее на физически план, защото има силата да изрази своето същество в Аза. Но на това ниво на ясновидство всички същества му казват името си. Целият свят приема характера на течащ звук и всяко същество в света на течащия звук е нота, която е различна от всички останали същества.
Относно още по-висшето седмо състояние на съзнанието може да се каже само, че то е там. За да се разбере това, една област от душата трябва да е отделима от физическото съзнание.
Човешкото същество преминава през тези седем състояния на съзнанието в своята еволюция и сега се намира в средата на развитието, на четвъртото състояние. Ако бяхме на петото, също щяхме да сме отново в средата, ако бяхме на предишно ниво на съзнание, едно от по-късните щеше да е изчезнало, а от друга страна щеше да се появи друго. Така че винаги могат да се наблюдават седем нива.
В миналото хората са преминавали през съвсем различно състояние на живота. Всяко състояние на съзнанието трябва да премине през седем състояния на живот и всяко състояние на живот през седем състояния на форма. По този начин седемте състояния на форма винаги формират състояние на живот, а седемте състояния на живот съставляват цялостно планетарно развитие.

В първото житейско състояние съзнанието е с три нива по-високо. Във второто житейско състояние съзнанието е с две нива по-високо. В третото житейско състояние съзнанието е с едно ниво по-високо.
Седемте жизнени състояния се наричат „седемте царства“. Това са трите елементарни царства: минералното, животинското и растителното царство. Трите елементарни царства предшестват настоящото състояние на живота; човешките същества е трябвало да преминат през тях, преди да могат да излязат от минералното царство в четвъртото състояние на живота, в което се намират сега. Процесът на преминаване през такова състояние на живот досега е наричан „кръг“ и това включва седем метаморфози на формата. Така че, във всяко състояние на съзнанието човек преминава през седем състояния на живот и във всяко състояние на живот, седем състояния на формата. Общо седем пъти по седем пъти по седем метаморфози на формата. В окултизма е написано: 343. Много зависи от способността да се разчете това число 7 x 7 x 7 = 343. Всички състояния на формата са това, което се разбира под третия логос. Четиридесет и деветте състояния на живота са вторият логос. Седемте състояния на съзнанието са първият логос.

13. Развитието на човека — Луната и Земята

Ако използваме дума за предшественика на нашата Земя, казваме: предшественикът на нашата Земя се нарича „Луна“, „Луна“. Когато се казва „луна“, трябва да се знае, че се има предвид нещо съвсем различно от нашата настояща Луна, а също и от онези планети, които астрономията изобщо може да открие. Защото всички тези планети се виждат чрез органите, които човекът има в сегашното си състояние на съзнание. Сега човек вижда всички онези тела, които са навлезли в минералното царство и са станали видими.

Когато окултистът говори за минералното царство, той не говори само за камъни, а за един много специфичен начин на разбиране, който човешкото съзнание има днес. Материалистът твърди, че няма такова нещо като жизнена сила, а че тя е само комбинация от молекули и т.н. Окултистът разграничава машина, в която частите ѝ се движат по прост начин, от организма, който е оживен по сложен начин. Но човекът сега е толкова организиран, че може да възприема само минерала, неживото, поради което в окултизма днес се казва: „Самият човек живее в минералното царство.“

Когато изучавате ухото, ще откриете, че то е сложен физически апарат. Вътре в него се намира клавиатура, органът на Корти. Определени вибрации възбуждат определено влакно в органа на Корти, подобно на струната на пиано.

Сумата от всички тези сложни физически устройства е физическото човешко тяло. Когато сега имате човек пред себе си, вие не само имате физическото тяло пред себе си, но и чувствата на човека пред вас, само че вие не виждате тези чувства, но те променят физическото тяло. Вие никога не се занимавате само с физическото тяло, но и това трябва да се има предвид, че само във физическото тяло съзнанието се е пробудило. И това трябва да се заяви изрично: съзнанието все още трябва да се пробуди и в другите тела. Съзнанието едва сега се реализира на физически план. Втората стъпка е съзнанието да се реализира и в растителното царство. И от това следва, че ще се реализира и в животинското царство. Сега човекът го е довел само до минерално разпознаване на света. Но след това той ще го е довел и до изпълнено с живот, растително разпознаване на света, а след това и до животинско [разпознаване]. Накрая ще го доведем до човешко разпознаване.

Сега човекът разпознава само минералното царство. Той все още не може да разпознае инстинктите, желанието и страданието у животното, нито силата на растежа у растението. Нека си представим следното: Представете си, че всичко материално в растението е изчезнало; тогава вече не бихте могли да го възприемате, тоест, разпознавате го само в минерални термини. В бъдеще обаче човекът ще вижда през същността на растенията. Но това виждане е едновременно свързано с това, с което тези растения могат да създават. Сега човекът може да строи неща само от механично-минерални сили; той работи върху минералната

структура на земята. Това е „храмът на света“, който човекът сега строи от минералното вещество.
Нека сега направим заедно следното: ще си представим далечен момент в миналото, когато човешка ръка все още не е докосвала земята, когато земята е излязла от ръцете на боговете, тоест преди каквото и да е било създадено от човека. Това е периодът, когато човекът все още не е докосвал никоя от силите на минералното царство.
Разбира се, тогава всичко е било съвсем различно, отколкото е днес. Ако погледнем сега, толкова много на земята е оформено от човешки ръце, от човешки сили. И сега, след като достатъчно сме си представили това [далечна точка в миналото], нека си представим определено крайно състояние на земята. Помислете за това по следния начин: всичко, което е било предадено на човека, вече е било старателно обработено от него. В началото девите са дали форма на нещата, но накрая всичко ще бъде преобразено от ръцете на човека. Ако помислим за това, тогава творческата минерална сила на ръцете на девите постепенно се измества все повече и повече в ръцете на човека. В старата традиция е имало три аспекта на тази трансформация. Тези аспекти са се наричали: мъдрост, красота и добродетел. Храмът, който ще бъде построен на земята от човешки същества, ще бъде построен от мъдрост, красота и добродетел. Когато този храм, построен от човешки същества, бъде издигнат, по-младите същества ще се вгледат в това, което човешките същества са създали, точно както ние сега се вглеждаме в минералния свят, създаден от девите.
Затова нека винаги помним: сградите и машините не са построени напразно. Това, което днес изкопаваме от земята като кристал, девите някога са го изградили по същия начин, по който сега строим катедрала. Ако се върнем назад в миналото, ще видим как в далечното минало цялото минерално царство е възникнало от хаотична маса.
Така ще бъде и в далечното бъдеще; има останки от днешната катедрала, дори от днешното състояние, едно семенно състояние, което ще поникне отново по-късно. Трябва да се придържаме към това, защото по този начин имаме прехода през една форма на живот към трансформацията. Това, което ще възприемем по-късно, е трансформацията на минералното царство. Тази трансформация на минералното царство е умение, което сега се развива постепенно. В по-късните етапи на развитие човешките същества се учат и да трансформират растителното царство, което е по-високо ниво на умение.
В бъдеще, по определен начин, точно както строи църкви днес, човекът ще може да оформя и гради в растителното царство. Това са аспекти, перспективи, които ни водят към едно истинско човешко бъдеще.

Човекът ще се е развил още повече в едно още по-далечно бъдеще, когато ще оформя не само растящи, но и съзнателни същества, тоест когато ще оформя и в животинското царство.
И когато най-накрая човекът ще може да се самосъздаде, тогава той съзнателно ще осъществи на по-високо ниво това, което днес извършва само в най-чувственото, в минералното царство.
Семето, от което човекът ще стане творчески, без чувственост, е словото, което изричаме днес. Човекът започна сегашното си състояние на съзнание с първия си дъх. Състоянието на съзнанието на човека ще бъде завършено, когато той може да предаде същата субстанция, която днес дава на мисълта, чрез звук. Сега той може да предаде мислите си само на въздуха, най-съкровеното същество на душата. Но когато се е възнесъл до съзнанието на образите, тогава той вече може да предаде образа на въздуха. В този по-късен етап на развитие, словото ще бъде настояще въображение. Чрез включването на тези образи в словото, той ще създаде словото, пропито с образа. Ако можем да включим не само [мисловното съдържание] на обект, като часовник, но ако можем да включим въображението в думата, тогава образът ще оживее. Това, което създаваме днес като часовник, ще бъде растение. И ако човекът след това се научи да включва най-висшето, той ще проникне образа със самия живот, с животинския живот. Развитието ще продължи и накрая човекът ще се възпроизведе на още по-високо ниво. В края на земното формиране, целият въздух ще бъде пропит от силата на самите думи. Така човекът трябва да расте, докато стане способен да се изрази напълно в своята среда. Посветеният днес вече очаква това състояние.
Разбира се, дори през първата година Земята все още не може да произведе човешките тела, които ще може да произведе в края на еволюцията. В края на Земната еволюция телата са готови да изразят това, което се нарича Логос. Мисионерът, който вече го е изразил в тяло, както го виждаме днес, е Христос Исус. Това, което крайната цел на нашето човешко-земно развитие духовно представлява, е било представено от духа в Христос Исус в началото на нашето постхристиянско развитие.
Питаме: Как е съществувал човешкият дух, който живее в нас днес чрез дишане, преди? Земята е превъплъщение на предишна планета. Това предишно земно въплъщение е било „Луна“, „луната“. Особеното в съществуването на Луната е, че по това време нашето сегашно минерално царство все още не е съществувало. Самата Луна, каквато е била тогава, не се е състояла от минерални скали, втвърдени минерали. Тя е била като голяма жива маса от растения, като цялото ѝ същество е било все още между минералното и растителното царство. Трябва да си представим, че тази растителна сфера е била като дървесината на дърветата в най-плътните си части. Скалите на Луната също са били такива. Това, по което се е ходило, не е била минерална почва. Може да се сравни с торфено блато с малко

въглища на дъното. От това лунно кълбо са израснали същества, които са били наполовина животински и наполовина растителни, и е съществувало трето царство, което е стояло между днешното животинско и човешко царство. Тези същества, които са били там на Луната, са били именно тези, които са имали такова осъзнаване като съновидното съзнание. Материята, от която са се състояли тези същества, може да си представим, като визуализираме структурата на днешната нервна маса, структурата на мозъка, а също и тази на раците. Чрез кондензацията на тази материя е създадено това, което е затворено в хората днес: мозъкът, гръбначният мозък, нервите. Всичко, което е могло да живее на Луната, е живяло свободно [с околната си среда], желатиново. Но на Земята това е трябвало да бъде защитено от черупка. Най-висшите същества от Луната, които са дошли на Земята, са се обграждали с костна броня: раци, костенурки, бръмбари и др. И в случая с хората това [желатиново] вещество е било обградено от костна броня. Всичко това е било извлечено от макрокосмоса чрез костната броня. Когато това е било достатъчно подготвено, е навлязло висшето съзнание и е настъпило спускането на Манасапутрите.

Дори по-висши същества могат да бъдат характеризирани от мен по следния начин: този човек е бил оплоден с егото си, това произтича от факта, че е можел да диша въздуха около себе си. Какво са дишали съществата на Луната? Колкото по-назад се връщаме в развитието на Земята, толкова по-висока става температурата. В Атлантида всичко е било все още изпълнено с мъгла, в Лемурия всичко е все още изпълнено с горещи, огнени изпарения. Така че, колкото по-назад се връщаме, винаги е по-топло и по-топло.

Топлината се явява като това, към което все повече биваме водени обратно. Когато въздухът се върне в предишното си състояние, ние го наричаме „топлина“ или „огън“; това е, което разтваря въздуха, така че той вече не е въздух. Следователно, ние правим разлика между твърдо или земно, течно или водно, топлина или огън, докато се връщаме назад. Човекът днес на земята диша въздух, газообразно. Лемурийският народ е бил съществата, които са дишали огън, затова наричаме тези същества „огнени духове“. Точно както трябва да наричаме хората днес „въздушни духове“. Ето защо и в окултните писания се казва, че хората първоначално са били обучавани от огнени духове.

Когато човекът стана човек на земята, въздухът можеше да стане негов живот. Животът на земята ще се състои във факта, че все повече ще се случва човекът да претърпява низходящо развитие, че издишва въглеродна киселина. Растителният свят днес отново уравновесява това. Но е сигурно, по отношение на днешните тела, които по необходимост трябва да абсорбират кислород, че въглеродната киселина ще се увеличи до такава степен, че човекът ще загине като физическо същество. Част от процеса на развитие е, че физическото се унищожава от собствените си сили. Когато това състояние се достигне, земята ще стане „астрална“. Ще има

затъмнение, пралая, преди физическата земя да стане астрална. Преди нашата Земя да стане физическа, е протичал подобен процес: лунната атмосфера е съдържала азот, както ние [въглерод], който е играл същата роля на Луната, както [въглеродът] играе на Земята днес. Преобладаването на азота тогава бележи началото на пралая, лунното затъмнение по това време.
Това, което е останало, е това, което ни напомня за последните процеси на Луната; на Земята това са азотните съединения, циановите съединения. Ето защо тези съединения са толкова разрушителни на Земята. Те са остатъци и следователно опасни, защото са били норма само на Луната. Една от най-тежките отрови е цианът, комбинацията от въглерод с азот. На Луната това е означавало приблизително същото, което означава комбинацията от въглерод с кислород на Земята днес. Всичко, което е било там в една епоха, трябва да бъде използвано в следваща епоха. Физическото тяло на човека е образувано от животно-човеците на Луната, духът на човека от огнените духове, които са живели на Луната. Ето защо човекът е двойствено същество. Това, което е било въплътено в огъня на Луната, е въплътено във въздуха на Земята.
Къде е средството за въплъщение на духа, който някога е бил огнена материя? В миналото не е имало топла кръв. Можем да се запитаме: какво е създало кръвта и по този начин живота на страстите? Тя е създадена от същия огнен въздух, който са дишали съществата на Луната; този огнен въздух на Луната днес е в кръвта на топлокръвните същества. Човешкият дух днес, въздушният дух, се е облякъл в чувствено тяло. Това, което е дошло от Луната в онези ранни дни, днес е мозъкът, гръбначният мозък и т.н. Но органът, който е погълнал огъня, ще се трансформира в бъдеще в [когнитивен орган].
Това може само да ни покаже колко дълбоко трябва да се задълбочим в трансформацията на материята, за да разберем изобщо подобна метаморфоза, каквато се е случила по време на прехода от предшественика на Земята, Луната, към самата Земя. Ако се върнем още по-назад, ще разпознаем, че съществото, въплътено в светлината, е било физичност. И ако се върнем още по-назад, ще разпознаем, че съществото е било въплътено в глина и следователно е било физичност. Но човешкият дух е бил все още напълно несъзнателен. Човекът някога е излязъл от глина. След това е преминал през въплъщението на светлината. Едва на този четвърти етап човек става съзнателен. Първоначално му се дава посоката на глината, след това словото, логосът. Така неговото най-съкровено същество говори от него самото и става негов нов създател. Неговата първоначална природа възниква в „Аз-а“. Съзнателната поява на „Аз-а“ е Христовият принцип.
Ако едно същество живее само в звука, то е в първата елементална сфера; ако живее в светлината, то е във втората елементална сфера. Ако живее в огъня, то е в третата елементална сфера, а ако живее във въздуха, то е в минералната сфера.

Ако се издигнем в първата елементарна формация, ще влезем в царство на течащ звук; след това, докато се спускаме, ще стигнем до царство, пронизано с течащи образи на светлина; и след това до царство с течащи образи на светлина, пронизани с огън; след това ще стигнем до царство, където формите се оформят – настоящото минерално царство.

14. Мистерии и тайни училища, вегетарианство, Питагор, хранене и темперамент

Нашето време се характеризира с реформи. Реформаторските движения и реформаторските усилия са навсякъде. Недоволни от съществуващото, традиционното и неудовлетворени от натрупания опит, хората се стремят да оформят и развият нещо ново и да търсят спасението си в нещо различно. И така трябва да бъде; защото всичко във вселената, голямата картина, всички култури, отделният човек, всичко е в процес на ставане, на развитие, няма застой.

Колко велики и могъщи са често идеите на отделните реформатори, но колко изопачени и доведени до крайности са те от масите. Нека вземем едно от най-забележителните ни реформаторски движения. Има движение, което все още не е забелязано в никоя културна епоха [което изглежда много странно за някои:] това е „женското движение“.

Стремежът да участват във великите задачи на културата и социалния живот тласка жените да се борят за признание и равенство с мъжете. Времената също принуждават жените да правят това. Те вече не искат да управляват в по-малък кръг, обвързани с незадоволителни обстоятелства или стоящи сами в света, без поддържаща работа, без дело на живота. Не, тя иска да работи в културния живот, стъпвайки на собствените си крака, със същите права като мъжете. Прекрасният идеал за домакиня, който Шилер толкова красиво ни показва в своя „Glocke“: „А вътре царува целомъдрената домакиня“, вече не е идеал за огромното мнозинство от нашия женски свят.

Но колко погрешно разбран и краен е този стремеж към независимост и свобода. Защото жените все още не са схванали, че не само самочувствието в професионалния живот прави жените свободни и независими, или че произволните действия попадат в сферата на свободата, а че преди всичко ние трябва да станем независими и свободни вътре в себе си, че само цялостната работа върху целия ни психологически живот, облагородяването и пречистването на характера ни, прави жените независими и свободни същества. Тогава външните обстоятелства, каквито и да са, ще имат малко влияние. Постигането на вътрешна независимост дава на жената право на външна свобода и независимост; и само тогава тя може да стане равна на мъжа, но не и негова съперничка. Само духовната наука може да ни покаже пътя към тази истинска вътрешна независимост; всеки друг стремеж към свобода не води доникъде.

Нека се обърнем към друга област, тази на натуропатията. Установено е, че много от днешните болести могат да бъдат проследени до нашия настоящ културен живот. Борбата за съществуване едва ли позволява на хората да си починат, камо ли да се възстановят. Смята се, че тъй като нашите предци са живели толкова пълноценно сред природата, на чист въздух, необременени от дрехи, [и с проста диета], това е

бил решаващият фактор за тяхното здраве. И тъй като медицинската наука вече не може да намери правилното решение в някои случаи, хората вярват, че „връщането към природата“, животът с природата, би било най-здравословното нещо. Те вземат земя, вода, въздух и топлина и ги прилагат където могат, във всички възможни случаи.
Но те не считат, че човекът е индивидуално същество, което вече няма връзка с всички елементи. За някои слънчевите бани изобщо не са подходящи, докато за други водните лечения могат да бъдат изключително вредни. Ако от тайна научна гледна точка хората искат да станат здрави, тогава ще трябва да се предприеме индивидуален подход. Всеки човек ще получи лечението, което е полезно за най-съкровената му природа, за темперамента му, за целия му характер, за духовния му усет.
Човекът обаче винаги е в най-тясна връзка с вечните закони и само според тях може да се установи пълно изцеление на същите, пълна хармония на човека с неговия физически и психологически организъм. За човека няма „връщане към природата“ в смисъл, че той вярва, че вижда най-висшето в природата, а само „чрез природата към духа“.
Вегетарианството обикновено върви ръка за ръка с естествените методи за лечение. Смята се, че животинската храна съдържа нещо, което не е полезно за здравето, и се смята, че би било по-полезно за хората да се наслаждават на растителна храна. Тази гледна точка стига дотам, че се смята, че дори млякото, сиренето и подобните продукти, направени от него, не са подходящи за хранене. Навсякъде хората се обръщат към растителните продукти, за да получат правилното разнообразие и пълен заместител на месото. Този начин на живот наистина е много полезен, но дали всеки може да го прави дълго време е друг въпрос. Защото вегетарианската диета без духовно стремеж неизбежно води до болести. Твърди се, че [вегетарианството е било известно в Гърция векове преди Христос и] че великият мъдрец от древността, Питагор, е бил основател на вегетарианството. Но това повдига въпроса: Кой е бил Питагор и защо е живял като вегетарианец? И това ни отвежда до царството на тайните школи, мистериите.
От незапомнени времена по целия свят са съществували тайни училища, чиито членове са се стремели да проникнат в скритото същество на света, да видят зад завесата на ефимерното, чрез строга самодисциплина, усърдно учене и медитация. В Гърция именно Питагор, един от великите посветени, е работил в този смисъл. Той е събрал около себе си ученици, които е въвеждал в мистериите чрез строги изпитания. В същото време е издал и строги хранителни разпоредби. Опиняващите напитки са били напълно неодобрявани. По същия начин консумацията на месо и бобови растения е била строго забранена. Дори в по-късни времена всички тайни училища са давали инструкции за начина на живот на учениците. Защото ученикът трябва да се научи да избира храна според принципите на духовното познание. Той

трябва да знае, че в това, което приема като храна, се крие силата на определени същности. И ако човек иска да стане владетел на своя организъм, той трябва съзнателно да избира храната си.
Когато човек за първи път разбере кои същества са привлечени от тази или онази храна, той осъзнава и важността на храненето. В миналото, дори в големите религиозни общности, например в юдаизма и католицизма, ефектите на храната са били известни. Неспазването на разпоредбите се е наказвало с изключване от общността.
В брахманизма също времето между Коледа и Великден е било посветено на Вишну. Тези, които са се наричали негови слуги, са празнували това време, като са се въздържали от всякакви бобови растения, олио, месо, сол и опияняващи напитки, например. В онези дни все още е съществувало живо чувство за връзката между микрокосмоса и макрокосмоса и от всеки възрастен член на общността се е изисквало да стане по-възприемчив към определени духовни сили в много специфични моменти, за да може да отпразнува прераждане и възкресение с цялата природа. Това са били периодите преди Коледа и преди Великден.
Сега нека разгледаме какво всъщност представлява храненето. Почти никоя друга област не привлича толкова голям интерес, колкото храненето; защото изискванията, които днешният свят поставя върху способността на индивида да се представя, изискват добро [и силно] хранене. Виждаме, че се нуждаем от хранене, за да поддържаме тялото си. Чрез храненето ние снабдяваме тялото си с градивни и поддържащи сили. От външна научна гледна точка храната е източник на енергия. Но езотеричната наука казва: троицата се проявява в цялата природа. Всяко нещо се състои от форма, живот и съзнание.
Всичко в природата е одушевено и одухотворено. Ние се храним от животинското и растителното царство. Животното има своето физическо тяло, своето етерно тяло и своето астрално тяло във физическия свят; груповото его на животните е на астралния план. Когато животното е мъртво, ефектът на животинската природа все още не е елиминиран, защото принципът на животното продължава да действа и след смъртта му.
Същото важи и за растенията. Растението има своето физическо и етерно тяло на физическия план, астралното си тяло - в астралния свят, а Азът на растението е в Девачан. Принципът, който действа в растението, ще бъде ефективен и след приготвянето му. Но хранителният ефект се разпростира не само върху физическото и жизненото тяло, но и върху другите части на човешкото същество.
А сега нека поговорим за храненето във връзка с духовния ни стремеж. Медитацията и упражненията за концентрация ще бъдат основното нещо, [но как стремящият се човек се храни няма да е толкова маловажно], когато започне работата върху астралното тяло.

Преди всичко е важно да се избягва алкохолът под каквато и да е форма; дори сладките, пълни с алкохол, могат да бъдат много вредни. Алкохолът и духовните упражнения водят по най-лошите пътища! От научна гледна точка лошото влияние върху мозъчната функция вече е доказано; колко повече човек, който насочва всичките си стремежи към духовното, трябва да се въздържа от удоволствие, което напълно изключва разпознаването на духовното.
Консумацията на месо и риба не е препоръчителна. В месото човек се наслаждава на цялата животинска страст, а в рибата се наслаждава на целия свят, с който [...] се наслаждава.
Гъбите са изключително вредни. Те съдържат инхибираща лунна енергия, а всичко, което е произлязло на Луната, е признак на твърдост. Бобовите растения също не са много препоръчителни поради високото им съдържание на азот. Азотът замърсява етерното тяло.
Нека отделим някои от най-грубите, по-нисши качества и ги свържем с различните хранителни вещества. Ако човек е много независим и е склонен да бъде много егоистичен, той трябва да яде малко концентрирана захар, защото захарта насърчава независимостта. От друга страна, ако някой няма вътрешна или външна подкрепа и винаги вярва, че трябва да се облегне и да бъде подкрепян, той трябва да яде много захар, за да стане по-независим. Ако някой е силно доминиран от [гняв], той трябва да яде много подправки, особено сол и черен пипер, в храната си. Ако някой е много склонен към мързел и безделие, той трябва особено да избягва азотни храни и да избира плодове и зеленчуци за храна.
Ако някой иска да се справи с трудния проблем за овладяване на сексуалната страст – страстта, която, когато се проявява по низък начин, унижава човека под животното, но когато се трансформира, го доближава най-много до неговата божественост – той трябва да консумира възможно най-малко храна, богата на протеини. Прекомерната консумация на протеини води до прекомерно изобилие на репродуктивните вещества и това прави много трудно контролирането на сексуалната страст.
Ако някой е склонен към завист, негодувание и измама, краставиците, тиквите и всички растения с мустаци не са му полезни. Също така трябва да бъдете малко внимателни, когато се наслаждавате на плодове. Хората, които са много склонни към емоционален ентусиазъм, не трябва да се наслаждават на пъпеши. Сладкият, опиняващ аромат [на този плод] замъглява ясното съзнание. Дори много обилната консумация на ябълки не е полезна за всеки. При някои хора тя увеличава желанието за власт и често води до грубост и бруталност. Черешите и ягодите не са смилаеми за всеки поради високото им съдържание на желязо. Бананите, фурмите и смокините са по-полезни.
Можете също така да направите определен избор, когато става въпрос за ядки. Ако някой иска да премине курс на интелектуално обучение, тогава преди всичко се

нуждае от добре изграден, здрав мозък. Рядко родителите в днешно време дават на децата си толкова добре изграден мозък и затова той се нуждае от добавка за укрепване на мозъка, и преди всичко лешникът е този, който осигурява веществото за изграждане на мозъка. Всички други видове ядки са по-малко ценни. Фъстъците трябва да се избягват напълно.
Що се отнася до мазнините, трябва да се даде предимство на масло, приготвено от мляко. Лешниковото масло също би било препоръчително.
Сега стигаме до луксозните храни: кафето и чая. Пиенето на кафе подпомага логическото мислене. Но пиенето само по себе си няма да ни направи логично мислещи, защото има нещо повече от това. При хора, които нямат мислещ ум, както често се случва с жените, пиенето на твърде много кафе може да доведе до истерия. Пиенето на чай поражда добри идеи. Но човек може да получи добри идеи и чрез специални упражнения.
По време на духовен стремеж е особено необходимо човек да живее умерено! „Умереността пречиства чувствата, събужда способностите, ободрява ума и укрепва паметта. Чрез умереността душата е почти освободена от земния си товар и по този начин се радва на по-висша свобода“, казва един стар мъдрец.
Ако човек яде много и често, няма да може да генерира никакви плодотворни мисли. Това е така, защото ако храносмилането отнема много енергия, не остава сила за мислене. Именно онези хора, които са изпълвали света с продуктите на ума си, са живели на много оскъдна диета. Шилер, Шекспир и много други поети, на които дължим великолепни произведения, са се справяли с тежки лишения. Умът никога не е толкова бистър, колкото след дълъг пост. Също така в историята на религиозните ордени и в биографиите на светците човек може да намери множество примери за последиците от въздържателния живот. Най-великите светци са живели само на плодове, хляб и вода и не е известно, че някой чудотворен светец е проявил божествени сили в действие на пищна вечеря. Също така, всички велики мъдреци от древността са били известни със своята умереност.
Когато човешкото същество стигне по-напред в духовния си стремеж, когато законите на истината и доброто се вливат все повече и повече в Аза, когато лъчите на великото духовно слънце заливат и осветяват Аза все повече и повече, тогава започва съзнателната работа върху жизненото или етерното тяло.
Вечната същност на човека, това, което преминава от въплъщение във въплъщение, се проявява във всяко ново въплъщение по такъв начин, че предизвиква определено взаимодействие на четирите крайника (физическо, етерно, астрално тяло и Аз) на човешката природа, и от начина, по който тези [четири] крайника взаимодействат, възниква темпераментът на човешкото същество. В зависимост от това кой от тези елементи е особено изявен, човек ще се обърне към нас с този или онзи темперамент. Дали силите на единия или другия преобладават и преобладават над останалите, от това зависи своеобразното оцветяване на човешката природа,

което наричаме своеобразно оцветяване на темперамента. Има четири основни темперамента: холеричен, сангвиничен, флегматичен и меланхоличен темперамент. Те са смесени по най-разнообразни начини в отделния човек, така че може да се говори само за факта, че това или онова преобладава в човек. Когато човек работи върху себе си, той внася хармония, ред и баланс в тези темпераменти. Въпреки че духовните упражнения ще бъдат основното в работата с темпераментите, важно ще бъде и как човек се храни.

Ако физическият принцип преобладава в човек, това често се превръща в своеобразна пречка в развитието. Но човек трябва да бъде господар на физическото си тяло, ако иска да го използва. Човекът не е в състояние да използва инструмента си напълно, така че другите принципи изпитват препятствие и възниква дисхармония между физическото тяло и останалите крайници.

Когато меланхоликът работи върху себе си, той трябва да яде само храна, която расте много близо до слънцето. Храна, която расте далеч от земята, която е узряла под пълната сила на слънцето, би била плодова храна. Точно както духовното слънце свети и осветява човека чрез духовни упражнения, така и втвърдяващите и сгъстяващи се тенденции у меланхолика трябва да бъдат проникнати и вплетени във физическото чрез слънчевите сили, съдържащи се в плодовата храна.

При флегматичния човек, където преобладава етерното тяло, което поддържа индивидуалните функции в баланс, където вътрешният живот, който е ограничен сам по себе си, генерира вътрешен комфорт и човекът живее в този вътрешен комфорт преференциално, така че се чувства толкова добре, когато всичко е наред в организма му, и изобщо не е склонен да насочва вътрешния си интерес навън или дори да развива силна воля: такъв човек трябва да яде храна, която не расте под земята. Особено не храни, на които често им отнема две години, за да процъфтяват, преди да излязат на повърхността; например, флегматичният човек не трябва да яде черен козел. Семената на това растение отнема толкова много време, за да се отворят за външни сили, а флегматичният човек също се нуждае от много работа, преди да прояви активен интерес към външния свят. Принципът на това растение само би увеличил вътрешното му самодоволство.

За сангвиниците, където астралното тяло преобладава, където човек проявява интерес към даден обект, но скоро го пуска, където е очевидно бързо възбуждане и бърз преход към друг обект, дори кореноплодни зеленчуци трябва да се избират като храна. Може да се каже, че сангвиникът трябва дори да е обвързан с физическото чрез храната, в противен случай лекотата му на движение може да го отведе твърде далеч. Така че тук се препоръчват дори зеленчуци, които виреят под земята.

Когато егото е доминиращо, когато егото работи със силите си по определен начин и доминира над другите елементи на човешката природа, тогава възниква холеричен темперамент. Холерикът трябва преди всичко да се пази от затоплящи и

възбуждащи храни. Всичко, което е дразнещо и силно подправено, е изключително вредно за него.
Човек би предположил, че с по-високо развитие темпераментът вече не играе основна роля и че диетата вече няма никакво влияние. На ниво майсторство това наистина е така, защото майсторът не се нуждае от твърда храна, нито пък темпераментът вече ще го влияе или контролира. Но той ще използва темпераментите, за да бъде ефективен във физическия свят. Той ще използва холеричния темперамент, за да извършва своите магически действия; ще оставя събитията и явленията от физическия свят да минат като сангвиник; ще се държи като флегматик в насладата от живота; и ще размишлява върху духовните си прозрения като меланхолик. Но ще мине известно време, преди да стигнем до там!
Трябва да се стремим да хармонизираме целия си живот с духовните си стремежи. Не само малка част от деня трябва да бъде изживяна според нашите идеали, но и трябва да организираме заниманията си съответно, да избираме задачите си с оглед на това и дори да регулираме храненето си по този начин, стремейки се да станем хармоничен и утвърден човек, за да можем след това да се занимаваме с живота по най-добрия начин. Животът не ни дава нищо, всичко трябва да се постигне.
Красивата поговорка на Гьоте е тук:
„Сериозната воля,
упорит стремежът
е единственото нещо, което те води към целта ти.
Целта не е просто случайност
и животът ти връща само
това, което ти си му дал.“

15. Посвещението на мъдростта, на ума, на волята — Задачата на теософията като цяло

Има една красива поговорка на Хегел: Най-дълбоката мисъл е свързана с фигурата на Христос, историческата и външната. А великото нещо за християнската религия е, че тя е налице за всяко ниво на образование. Тя може да обхване и най-наивното съзнание и същевременно е покана към най-дълбоката мъдрост.

Че християнската религия е разбираема за всяко ниво на съзнание, вече е било преподадено от историята на нейното развитие. Да се покаже, че тя изисква проникване в най-дълбоките мъдри учения на човечеството като цяло, трябва да бъде задача на теософската школа на мисълта - или на духовната наука като цяло, ако тя разбира своята задача. Теософията не е религия, а инструмент за разбиране на религиите. Тя се отнася към религиозните документи по същия начин, както математическото учение се отнася към документи, появили се като математически учебници.

Можете да разберете математиката чрез собствените си умствени сили, можете да видите законите на пространството, без да се обръщате към онази стара книга. Но щом веднъж сте ги видели и сте усвоили геометричните учения, ще оцените още повече тази стара книга, която е първата, която е представила тези закони на човешкия ум. Такъв е случаят с теософията. Нейните източници [не са в записите, не се основават на традицията. Нейните източници] са в реалните духовни светове; там човек трябва да ги намери и да ги схване, като развива собствените си духовни сили, както човек схваща математиката, като се стреми да развива силите на своя интелект.

Нашият интелект, който ни служи за разбиране на законите на сетивния свят, се носи от орган - мозъка. За да схванем законите на духовните светове, се нуждаем и от подходящи органи. Как са се развили физическите ни органи? Чрез действието на външни сили: силите на слънцето, силите на звука. Така се е появило окото, а също и ухото - от неутрални, тъпи органи, които първоначално не са позволявали проникването на сетивния свят и са се отваряли само бавно. По същия начин и духовните ни органи ще се отворят, когато правилните сили действат върху тях. Какви са тогава силите, които сега атакуват нашите все още притъпени духовни органи? През деня такива сили проникват в астралното тяло на съвременния човек, които работят срещу неговото развитие, които дори убиват онези органи, които е имал, преди светлото съзнание на деня все още да не се е отворило пред него. В миналото човекът е възприемал астралните впечатления директно. Светът около него му е говорил чрез образи, чрез израза на астралния свят. Ярки, структурирани образи, цветове са се носили свободно в пространството като изрази на удоволствие и неудоволствие, симпатия и антипатия. След това тези цветове са обгръщали повърхността на нещата, така да се каже, и предметите са придобивали

твърди контури. Тогава физическото тяло на човека е ставало все по-твърдо и структурирано.
Когато очите му се отвориха напълно за физическа светлина, когато воалът на Мая лежеше над духовния свят, астралното тяло на човешкото същество получаваше впечатления от околната среда чрез физическото и етерното тяло и след това ги предаваше на егото, откъдето те влизаха в съзнанието на човека. По този начин той беше постоянно зает, постоянно активен. Но това, което му действаше по този начин, не бяха пластични, ковки сили, съответстващи на неговата собствена природа. Това бяха сили, които го поглъщаха, убиваха го, за да събудят чувството му за себе си.
Едва през нощта, когато се потапяше в хомогенния, ритмичен духовен свят, той възвръщаше силите си и успяваше да възстанови силата на физическото и етерното си тяло. От конфликта на впечатленията, от смъртта на астралните органи, които преди са действали несъзнателно в човека, се беше появил животът на индивидуалното его, его съзнанието. От живот към смърт, от смърт към живот. Змийският кръг се беше затворил. Сега, от това пробудено самосъзнание, трябваше да излязат силите, които разпалиха отново живот в мъртвите останки на по-ранни астрални органи, оформяйки ги пластично.
Именно към тази цел се движи човечеството и то е водено от своите учители, своите водачи, великите посветени, чийто символ е и змията. Това е образование към свобода, следователно бавно и трудно. Великите посветени биха могли, така да се каже, да улеснят задачата за себе си и за хората, ако работеха върху астралното тяло през нощта, когато то е свободно, за да могат да отпечатат астралните органи върху него, работейки върху него отвън. Но това тогава би било влияние в рамките на съществуващото съзнание на човека, намеса в неговата сфера на свобода. Най-висшият принцип на човека, волята, никога не би се осъществил.
Човекът е воден стъпка по стъпка. Имало е посвещение в мъдростта, едно в ума, едно във волята. Истинското християнство е сборът от всички етапи на посвещението. Посвещението в древността е било предсказанието, подготовката. Бавно и постепенно, по-новият човек се еманципирал от своя посветител, своя гуру. Посвещението се е състояло първо в пълно трансово съзнание, но е било екипирано със средствата да отпечата във физическото тяло спомена за това, което се е случило извън физическото тяло. Следователно е имало необходимост да се освободи и етерното тяло, носителят на паметта, заедно с астралното. И двамата са се потопили в морето на мъдростта, в Махадева, в светлината на Озирис. Това посвещение се е състояло в най-дълбока тайна, в пълно уединение. Нито един полъх на външния свят не е бил допускан да нахлуе. Човешкото същество е било мъртво за външния живот, нежните зародиши са били култивирани далеч от ослепителната светлина на деня.

Тогава посвещението изплува от мрака на мистериите в най-ярката светлина на деня. В една велика, могъща личност, носител на най-висшия обединяващ принцип, словото, което изразява скрития Отец, тоест Неговото проявление, което, приемайки човешка форма, следователно става Син Човешки и може да представлява цялото човечество, обединяваща връзка на всички „азове“: В Христос, Духът на Живота, Вечният Обединител, посвещението на цялото човечество се случва исторически - едновременно символично - на ниво чувство, на ума. Това събитие е толкова мощно, че е способно да окаже въздействие върху всеки индивид, който го преживява, дори физически, до степен на появата на стигмите, до степен на причиняване на силна болка. И всички дълбини на чувството са разтърсени. Възниква интензивност на чувството, която никога преди не е заливала света с толкова мощни вълни.
В посвещението на кръста на божествената любов се е състояла жертвата на себе си за всички. Физическият израз на себе си, кръвта, е текла в любов към човечеството и е действала по такъв начин, че хиляди са се тласнали към това посвещение, към тази смърт и са оставили кръвта си да тече в любов, в ентусиазъм за човечеството. Колко кръв е била пролята по този начин никога не е било достатъчно подчертавано и хората вече не го осъзнават, дори в теософските кръгове. Но вълните на ентусиазъм, които са се стичали в това изливане на кръв и са се издигали, са свършили своята работа. Те са се превърнали в мощни източници на вдъхновение. Те са узрели човека за посвещението на волята.
И това е наследството на Христос.